Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…най 1921 оной …брин 21-hээ гарана | № 44 (13839) | 1975 оной февралиин 21, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ГВИНЕЙ-БИСАУГАЙ РЕСПУБЛИКЫН ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

Республикын Гүрэнэй комиссарнуудай Соведэй ахамад комиссар (правительствын толгойлогшо), Гвинейн ба Ногоон хушуунай аралнуудай бэеэ дааhан байдал хангаха Африканска партиин хүтэлбэриин гэшүүн Франсиско Мендес түрүүтэй Гвиней-Бисаугай Республикын партийно-правительственна делегаци февралиин 19-дэ албанай хэрэгээр Москва ерээ.

Гвиней-Бисаугай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Шереметьевскэ аэродром дээрэ тус делегацие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв болон бусад тушаалтад угтаба. Эдэ айлшадые совет ниислэлэй ажалшадай түлөөлэгшэд халуунаар амаршалаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, хоёр оронойі Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэбэ.

А. Н. Косыгин, Франсиско Мендес совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаа.

Франсиско Мендес, А. Н. Косыгин аэродром дээрэhээ автомашинада hуужа, мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэн, делегациин байха газар тээшэ шэглэн ошобо.

Автомашинануудай дабшан гараха үйлсэнүүд ба талмайнууд хоёр ороной гүрэнэй тугуудаар. «Гвинейhээ ерэhэн ханинар, айлшалан морилыт!», «Гвиней-Бисаугай Республикын баатарлиг арадай түлөөлэгшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!», «Советскэ Союзай ба Гвиней-Бисаугай Республикын арадуудай хоорондын хани барисаан оршон мандаг, улам бэхижэг лэ!» гэhэн амаршалгын үгэнүүдтэй транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

* * *

Гвиней-Бисаугай Республикын партийно-правительственна делегаци тэрэл үдэртөө В. И. Лениинэй мавзолейдэ ерэжэ, венок табяа.

Удаа тээнь Кремлиин ханын хажуудахи Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ айлшад венок табиба.

Франсиско Мендес ба делегациин гэшүүд минутын туршада дуугай зогсожо, хүн түрэлтэнийе фашизмhаа сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами наhаяа үгэhэн совет сэрэгшэдэй дурасхаалые хүндэлэн ёhолбо.

(ТАСС).

ПАРТИИН УРЯАДА ХАРЮУ

ТЕХНИКЭДЭЭ ЭЗЭН ЁhООР ХАНДАЯЛ!

«…ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө, машинануудай техническэ хүсые эрхим hайнаар ашаглахын түхудөө ажахын механизаторнуудай хүдэлөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай баталан абаhан тогтоолые манай колхозой механизаторнууд өөhэдынгөө суглаан дээрэ үргэнөөр …шэн хэлсэжэ, hайшаан дэмжээ hэн. hүүлээрнь ком…нер, тракторист бүхэн лэ техникэеэ яажа аша үрэ…тэйгээр, нарилжа хүдэлгэхэ тухайдаа үшөө дахин …сахан бодожо үзөө ёhотой. Бишье энээн тухай ходо …жо, нүхэдтээ hанамжа дурадхалаа хубаалдажа яба…

Манай колхозой түрүү комбайнернууд Т. Н. Михаха… Ч. Б. Очиров болон бусадай техникэдээ яажа хан…гынь, ямар үрэ дүнгүүдые туйладагынь КПСС-эй …гай абаhан тогтоолдо ёhото харюу болоно гэжэ hа… Жэшээнь, Тимофей Михаханов — 20 гаран жэл, …нил Очиров 8-дахи жэлээ комбайнда хүдэлнэд. Эдэ …д даалгагдаhан техникэдээ тон наринаар хандадаг, …нуудайнгаа техническэ хүсые дүүрэн хэрэглэхые …догог гээшэ. Игэжэл хүдэлдэгэйнгөө ашаар түрүү …байнернууд жэлhээ жэлдэ ехэ ургаса хуряадаг, маг… hайшаалда хүртэдэг байна.

Бишье трактор, машинаяа гамная, хүсэ шадалынь …н хэрэглэе, миин бү байлгая гэhэн хөөрэлдөөнэй …ашье байдаг hаа, хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэе…лэн юумэмнай тон лэ хомор гэхэ байнаб. Гэхэтэй …, энэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, ту… комбайнернуудай дүй дүршэл ехэ юм. Тэрэнииел …хэ, механизаторнуудай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ …рэбэ гээшэ. Энэ талаар хэрэглэхэ арга боломжо… дуунашоо гэжэ hанан гэhээшни, оронойимнай эрхим …низаторнууд нэгэл шэнэ арга олоод лэ байха юм. «…ельская жизнь» газетэдэ толилогдоhон Ростов… областиин «Московский» совхозой комбайнернуудай …е даагша Н. Бочкарёвой бэшэг haяхан hонирхон …аб. Хэрэг ажалдаа, даалгаhан техникэдээ үнэхөө… сэдьхэл зүрхөөрөө хандадаг механизаторнууд байна. Тэрэ бэшэг соо хэрэгтэйшье, туhатайшье дурадхал… Зарим нэгыень манай механизаторнууд үнинэй хэ…дэг байна. Нүгөө заримыень hайн жэшээ болгон …н абаха ёhотойбди.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой, Н. Бочкаревой бэшэгтэй …саад байхада, толгойдо элдэб лэ бодол түрэхэ байна… Эдээн тухайдаа эндэ хубаалдаха хүсэлэнтэйб. …ыень хэлэхэдэ, техникэ алмажа хүдэлгэхэ гаэшэ тиимэшье хүшэр хүндэ, оньhон орёо хэрэг бэшэ гэхэ байнаб. Би олохон лэ жэл механизатораар хүдэлнэб. Олон янзын техникэ хүдэлгэжэ үзөөб. Ингээд байхадаа манай заводуудай гаргаhан трактор, комбайнууд юрэнхыдөөл бүтээсэ ехэтэй, техническэ талаар шанар hайнтай байдаг гээшэ. Гансал тэрэнийе зүбөөр, нарилжа, гамнажа хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Тингэбэл техникын хүсэ шадалшье дүүрэн хэрэглэгдэхэ юм.

Би түрүүшынгээ комбайнаар 7 жэл таряа хуряагаа hэм. Нэгэ комбайн техническэ баримталгынгаа ёhоор 10 жэл хүдэлхэ ёhотой aaб даа. Тиимэhээ долоон жэл нэгэ комбайн хүдэлгэхэ гээшэ эрхим дүн бэшэ юм. Минии аха нүхэд, түрүү комбайнернууд бүришье олон жэл хүдэлгэhэн байха. Хоёрдохи комбайнаа баhал 7 жэл хүдэлгөөб. 8-дахи жэлдэнь олон жэлдэ минии штурвальщик ябаhан механизатор Б. Очиров хүдэлгөө. Ехэл бэрхэ оролдосотой хүн юм. Теэд тэрэнииемни ахалагша инженер намhаа таhалжа абаад, өөртэнь комбайн даалгаа. Зүгөөр би «Баяр комбайнда hуужа шадаха гээшэ гү, али үгы» гэжэ хойноhоонь hанаата болоногүйб. Юуб гэхэдэ, өөртөөл адли найданаб. Мүнөө Кузнецов Архип гэжэ залуу хүбүүн минии шэнэ туhалагша юм. Баhал оролдосотой бэрхэ хүбүүн. Сэрэгэй албанhаа бусажа ерээд, тракторта хүдэлөө. Техникэдэ ехэ дуратай. Сүлөө гарахадаал, амархын орондо комбайнайнгаа шүрэб шонхо үзэжэ, шэнжэлжэ байдаг хүн. Иимэл хүбүүд ёhото комбайнернууд болодог байна. Энэ жэл баhал өөрөө комбайн даажа гараха бээзэ. Залуушуулай игэжэ урган, ажалша бэрхэ хүнүүд боложо ябахада, зүрхэ баясамаар байдаг.

Юундэ залуушуул дээрэ иимэ удаан тогтонобши гэхэдэ, эдэмнай манай халаан, манай хүсэн ха юм. Залуушуулдаал онол аргаяа hайнаар заажа, машина техникэдэ үнэнхэ зүрхэнhөөнь дурлуулжа шадабал, эрхим механизаторнуудтай болохобди гэжэ найдагдана. Мүнөө Кузнецов Архипай дүү хүбүүн Иван баhал бэрхэ механизатор болоно ябана. Тэрэнийе дүршэлдөө hургажа, комбайнер болгохо хүсэлэнтэйб. Гансашье би бэшэ, манай хуушанай механизаторнууд жэлhээ жэлдэ залуушуулые хажуудаа дахуулжа, механизаторнуудай хүшэр мэргэжэлдэ hургадаг заншалтай болонхой.

Теэд «ойн модон утатай, богонитой» гэжэ баhал зүб хэлсэдэг даа. Бэрхэ, оролдосотой залуушуулай дунда ажалдаа хайша хэрэг хандадаг, залхуу хүбүүд баhал дайралдадаг байна. Тэдэнэй гэмээр ямаршье техникэ эбдэрдэг, удаан саг соо миин хэбтэдэг гээшэ. hогтуу галзуугаар гүйлгэхэ, гүрэнэй машинаар үмсын хэрэг бүтээхэ ушар дайралдана, хэдэн тоннын хүсэтэй трактор, машинануудые холын газар хооhоор намнахашье хүйхэрнүүд дайралдадаг гээшэ.

Энэмнайл техникэдэ хайша хэрэг хандалга, тэрэнэй хүсэ шадал хүсэд дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй ябадал болоно ха юм. haяхан хоёр хүбүүд яhала hайн тракторнуудые хайша хэрэг, hаланаар хүдэлгөөд, hүүлэй hүүлдэ эбдээд хаяжархёо hэн. Тэрэниинень хүдэлмэриингөө заб hарта заhабарилжа, «хүл» дээрэнь табяа бэлэйб. Энэ мэтээр лэ трактор, машинанууд эбдэрдэг, хэдэн саг юумэ хэнгүй хэбтэдэг байна.

Колхоздомнай К-700 түхэлэй хүсэтэ хоёр трактор бии аад, мүнөө үбэлэй сагта миин зогсоно. Хэhэн ажалынь гэхэдэл, хабар, намарай паар хахалаа бэзэ. Харин үбэлдөө хүдэлгэхэ гэхэдэ, эдэ тракторай шэрэхэ тэргэ олдоногүй. Хоёрдохёор, газаа зогсоно. Үдэр бүри тэрэнийе халаажа, хүдэлгэхэ гээшэ ехэ хүшэр. Иимэнүүд шалтагаанhaa боложо, үбэлдөө хүдэлжэл байха ёhотой тракторнууд миин зогсоно гээшэ. Энэ хадаа техникын хүсэ шадал дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй байhанай гэршэ болоно.

Үшөө ямар хэмжээнүүдые абаа hаа, техникэеэ зүбөөр, hайнаар, аша үрэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаха гээшэбибди?

Жэлhээ жэлдэ шэнэ оньhон техникэ манай колхоздо ерэжэ байдаг. Тэрэнэй техническэ заабарийе зүбөөр ойлгожо, саашадаа зүбөөр хүдэлгэхын тула механизатор бүхэн мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ жэшээтэй. Хоёрдохёор, гансал техникэеэ хүдэлгэжэ шадаха бэшэ, харин агрономическа, зоотехническэ эрдэм шудалха баhал шухала. Ямар полидо ямар ургамал, хэды нормоор тарихада, баян ургаса үгэхэб гэжэ механизатор бүхэн мэдэхэ ёhотой бшуу.

Техникэ заhабарилгын үедэ механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа гол үүргэ дүүргэхэ гэжэ hанагдана.

Техникэ гамтайгаар ашаглаха, тэрэнэй хүсэ шадал дүүрэн хэрэглэхэ талаар намда ехэ нюуса үгы даа. Комбайнда удаан хүдэлhэн тула машинынгаа ямараар ябажа байhые абяагаарнь мэдэдэг болоо бэзэб. Таряа хуряалгын үедэ орохо гараха забhартаа нүхэртэеэ хамта комбайнаа жэншэдгүй шалгажа, хаража, узел, агрегадуудынь саг болзор соонь тоhодожо, шүрэб шүнхыень шангадхажа ябадаг гээшэб. Ямаршье техникэ гэшые саг болзор соонь хаанхалжа, хаража ябахада, «ута наhатай, ульгам ябадалтай» байдаг ха юм даа. Хоёрдохёор, комбайнаа шанар hайнтайгаар заhабарилжа шадабал, хуряалгын үедэ бардам ябагдадаг гээшэ.

Энэшье жэл манай механизаторнууд баян ургаса абаха, техникын хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай, КПСС-эй Буряадай обкомой тогтоолдо харюу болгон, бүхы техникэеэ «hайн» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр заhабарилхые, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдон хүдэлжэ байна.

О. АЮШЕЕВ.
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

СОВЕТ-ГВИНЕЙН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономаревой, Гвиней-Бисаугай Республикын Гүрэнэй комиссарнуудай Соведэй ахамад комиссар, Гвинейн ба Ногоон хушуунай аралнуудай бэеэ дааhан байдал хангаха Африканска партиин хүтэлбэриин гэшүүн Франсиско Мендесэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд февралиин 19-дэ Кремльдэ эхилээ.

Хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ политическэ, экономическа ба бусад асуудалнуудаар Советскэ Союзай, Гвиней-Бисауигай хоорондын харилсаа холбоое саашаданъ хүгжөөлгэ ба гүнзэгырүүлгын асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсэбэ. Хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын ба бүхы Африкада хабаатай асуудалнууд, тусхайлан хэлэбэл, колониализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү, национальна бэеэ дааhан байдалаа, эб найрамдалай ба дэбжэлтын замаар хүгжэлгээ бэхижүүлхын түлөө тэндэхи арадуудай тэмсэлэй асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Хөөрэлдөөн үргэлжэлhөөр.

(ТАСС).

ЕВРОПЫН КОММУНИСТНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай бэлэдхэлэй уулзалгын үеэр Будапештдэ тогтоогдоhон Редакционно комиссиин хүдэлмэришэ бүлэгэй түрүүшын заседани 1975 оной февралиин 17-hоо 19 хүрэтэр Берлиндэ болоо.

Хүдэлмэришэ бүлэгэй заседани Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй 16 партиин: Бельгиин Коммунис партиин, Болгариин Коммунис партиин, Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин, Великобританиин Коммунис партиин, Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин, Испаниин Коммунис партиин, Италиин Коммунис партиин, Норвегиин Коммунис партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин, Португалиин Коммунис партиин, Румыниин Коммунис партиин, Советскэ Союзай Коммунис партиин, Франциин Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин, Швециин зүүнэй тала баридаг коммунистнуудай партиин, Югославиин Коммунистнуудай Союзай түлөөлэгшэд хабаадаа.

Хүдэлмэришэ бүлэгтэ хабаадагшад конференциин түгэсхэлэй документын шэнжэ шэглэл ба удха тухай hанал бодолнуудаа дэлгэрэнгы, тодорхойгоор зүбшэн хэлсэhэн, хүдэлмэриин удаадахи шатанууд тухай хөөрэлдэhэн байна.

(ТАСС).

…офсоюзууд хоорондын областной XIII конференци тухай …НФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

…дэр, февралиин 20-ной үдэр, областной профсо… конференц-зал соо профсоюзууд хоорондын област… XIII конференци болоно үнгэрбэ.

…ференциин үзэмжэдэ профсоюзуудай областной со… тоосоон тухай, областной шалгалтын комиссиин … тухай, профсоюзай областной соведые, мүн об… шалгалтын комиссие hунгаха тухай асуудал… табигдаа.

…фсоюзуудай областной соведэй тоосоон тухай асуу… облпрофсоведэй президиумэй түрүүлэгшэ В. Й. …, областной шалгалтын комиссиин тоосоон тухай …алаар тус комиссиин түрүүлэгшэ П. В. Бранчуков …нүүдые хэбэ.

…соото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ Улаан-Үдын …онно заводой завкомой түрүүлэгшэ **М. И. Старков**, … ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсою… комой түрүүлэгшэ **С. Б. Бальжиннимаев**, Онохойн …ой комбинадай хүдэлмэришэн **Е. Б. Сультимова**, …прибор» заводой главна инженер, НТО-гой обла… соведэй президиумэй түрүүлэгшэ **Ю. В. Музыка**, …ын совхозой hаалишан, Социалис Ажалай Герой … **Тадвашкина**, БАМ-ай барилгын тоннельнэ 11-дэхи …дай постройкомой түрүүлэгшэ **Ф. А. Мороз**, респуб… гэзээрэлэй министр **С. С. Дмитриев**, Хяагтын ай… профсоюзай соведэй түрүүлэгшэ **С. Ч. Бадмаев**, …-Үдын нарин сэмбын комбинадай профкомой түрүү… **В. А. Агалова**, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй …эруулагдамал колонныын модошо дархан **Н. Д.** …ин, модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй …юзай обкомой түрүүлэгшэ **П. Н. Петров**, горпище… 78-дахи магазинай наймаалагша **П. С. Анченова**, … аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ **А. В.** …, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретрь **В. Д.** … «Бурятцелинстрой» трестын постройкомой түрүүлэгшэ **Е. Г. Таряшинов** гэгшэд хабаадалсаба.

…ференциин мандатна комиссиин элидхэлые тэрэнэй …лэгшэ, облпрофсоведэй эмхидхэлэй-инструкторска …е даагша **П. М. Кликунов** хэбэ.

…астной XIII конференци дээрэ КПСС-эй обкомой …тарь **В. Г. Бирюков** үгэ хэлэhэн байна.

…ференци хэлсэhэн асуудалнуудаараа зохихо тог…лнуудые баталан абаа.

…зууд хоорондын областной конференци Буряадай …союзуудай областной соведые, областной шалгалтын …ссие hунгаhан байна.

…АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…ХЭР В. Ф. СУРКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…ээр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, рес…кын партийна, совет органуудта, барилгын эмхинүүд… …он жэлэй турша соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаhа…ь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй …га болон архитектурын хэрэгэй управлениин на…ик Василий Федорович **Сурковые** Буряадай АССР-… Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** …ахa.

…Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

…Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной февралиин 21.

СОЁЛОЙ ҮДЭРНҮҮД

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

Мухар-Шэбэрэй аймагта соёлой болон экономикын үдэрнүүд үнгэргэгдэжэ байна. «Знамя Ленина» колхозой соёлшод аймагай түб тосхондо ажаhуугшадта концерт-наада харуулаа. Тэрэнэй эхилхын урда тээ колхозой парткомой секретарь И. Е. Иванов ажахынгаа туйлаhан амжалта тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгөө...

Сценын хүшэгэ нээгдэжэ, Хушуун-Үзүүрэй дунда hургуулиин пионервожата Бальжинима Бадмаев амаршалгын дуу ирагуу hайханаар хангюурдаhан, эдир хүбүүд, басагад монгол болон молдаван арадуудай хатар хүнгэн солбоноор гүйсэдхэhэн байна.

Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэжэ зүжэгhөө нэгэ багахан хэhэг харуулагдаа. Ринчин-Доржо Дымбыловэй ролийе Бимба Дагбаев уран бэрхээр наадаа.

Хушуун-Үзүүрэй дунда hургуулиин hурагшад, нютагай залуушуул Агууехэ Илалтын 30 жэлэй алдарта ойе эрхим hайнаар угтаха зорилготойгоор мүнөө бэлэдхэл хэжэ байнхай. Тэдэнэр хүршэ Галтай, Харгааhата, мүн Хушуун-Үзүүр тосхонуудтаа hонирхолтой концерт табяа.

«Знамя Ленина» колхозой соёлшод haяар Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэ нютаг айлшалан ошохоор бэлдэжэ байнхай.

С. ХИХАЕВА,
Хушуун-Үзүүр тосхоной библиотекарь.

Түгэсхэхы жэлэй габшагай алхам

ГАБШАГАЙ АЖАЛ — МАНАЙ ХАРЮУ

1974 ондо дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим hайн амжалтануудые туйлажа, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда Захааминай аймагай хүртэhэн тухай мэдээсэл энэ аймагай совхозуудай бүхы ажалшадые тон ехээр баясуулба. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай бүхы ажахынуудта баярай митингнүүд боложо үнгэрөө. Тиигэхэ зуураа аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Аймагай Хамниин совхоздо болоhон митинг олон хүнэй хабаадалгатайгаар, эмхитэйгээр үнгэрhэн байна.

Эндэхи Санагын совхозой коллектив үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, 1500 түхэриг мүнгэн шанда хүртэhэн байгаа. Энэ совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд табан жэлэй туршада мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө бүхы түрэлөөрнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр болотор дүүргэхэ байhанаа митинг дээрэ мэдүүлбэ. Далахайн совхозой хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ, табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлдэ габшагай hайнаар ажаллажа байнхай.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар Захааминай аймагые шагнаhанда зорюулагдаhан митингнүүд эндэхи бүхы ажахынуудта ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо, аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1975 ондо дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаба. Тэдэнэр парти болон правительствын дээдэ шагналда харюу болгон, габшагай hайнаар хүдэлхэ байhанаа үшөө дахин мэдүүлнэ.

Манай корр.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, hҮ ТУШААХА 1975 ОНОЙ 1 КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ
1975 оной февралиин 15-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан	hүн
Баргажанай	65	52
Баунтын	—	42
Бэшүүрэй	32	50
Зэдын	80	50
Яруунын	39	43
Загарайн	53	42
Захааминай	96	47
Кабанскын	33	43
Хэжэнгын	48	36
Хурамхаанай	52	51
Хяагтын	34	46
Мухар-Шэбэрэй	28	48
Ахын	70	52
Прибайкалиин	92	39
Хойто-Байгалай	33	41
Сэлэнгын	94	45
Түнхэнэй	71	38
Улаан-Үдын	73	48
Хорины	85	41
Республика бүхыдөө	59	45

РЕПОРТАЖ ЗАhАБАРИЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА...

haяын үдэрнүүдэй нэгэндэ совхозой МТМ ерэхэдэмнай, механизаторнууд үдын эдеэнэй hүүлээр эршэтэ ажалаа эхилэнхэй байбад.

Адаглажа харахада, трактор заhабарилдаг механизаторнуудынь баран залуу шинраг хүбүүд янзатай. МТМ соо алха дүшын ханхинаан замханагүй, хүхюу согтой энеэдэн, шанга шангаар хөөрэлдэхэнь холоhоо сууряатана. Нэн түрүүн совхозой МТМ-е даагша Дашанима Будажапович Жамбаловтай уулзабабди.

— Бүхы техникэеэ hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэхын түлөө булта оролдожо байнабди. Ажалай журам яhала hайн. Хүн бүхэн өөрынгөө хэhэн ажал үнэн зүрхэнhөө, hайн шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Трактор, хүдөө ажахынгаа машинануудые Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой заншалта hайндэр — февралиин 23 болотор бүрин түгэс заhабарилжа дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табинхайбди, — гээд, тэрэ урма зоригтойгоор хөөрэнэ.

Иимэ эршэтэйгээр ажаллажа байhан хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэ сэдьхэлдэ зохид мэдэрэл түрөө hэн. Загаhатын совхоз — аймаг дотороо нилээд томохон ажахынуудай нэгэн.

Совхозой тракторна паркда бүхыдөө 60 трактор бии. haяын байдалаар гэнжэтэ 25 трактор, «МТЗ-40» түхэлэй 20 трактор hайн шанартайгаар заhабарилагдаад, хабарайнгаа тарилгада бэлэн, жэрылдэжэ байна. Хүдөө ажахын бүхы машинанууд заhабарилагдажа бэлэн болонхой.

Мастерской соо ороходомнай, үнинэй механизатор Гыма Дамшаева ехэл сүлөөгүй, ДТ-75 түхэлэй тракторай двигатель hуулгажа байба. Хүдэлхыень харахада дүршэл ехэтэй, ажалдаа наринаар хандадаг хүн ха гэжэ абаhаар ойлгохоор. Гыма Дамшаеваhаа ажал хэрэг тухай асуухадамнай:

— Урда урдынхиhаа үлүүсэ габшагай хүдэлнэбди. Ажалнай урагшатай ябана. Заримдаа запасной частяар дуталданабди. Илангаяа «Казахстан» түхэлэй тракторай двигательдэ запасной часть олоор дутална, ехэ хомор лэ даа. Би 35-дахи хабарайнгаа тарилгада хараха гэжэ байнаб. — гээд хүхюунээр хэлээ hэн.

Совхозой машинно-тракторна мастерскойдо ажал хэрэгынь урагшатай. Юуб гэхэдэ, эндэ ажалынь зүбөөр эмхидхэгдэнхэй.

Үнгэрhэн хабарай тарилгын үедэ совхоздо трактор жолоодохо механизаторнууд дуталдаа hэн. Мүнөө жэлдэ нёдондонойнгоо алдуу эндүү гүйсэд усадхахын тула совхозой дирекци, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тракторист, комбайнернуудые hурган бэлдэхэ курса эмхидхээд, залуушуулые олоор hургажа байна. Энэ курса 3—4 hарын хугасаа соо үргэлжэлөөд, удаань трактор жолоодохо үнэмшэлгэ барюулагдаха юм.

Хамтадаа 50 хүн тус курсада ябана. Мүн баhа трактористын мэргэжэл дээшэлүүлхэ зорилготой 20 хүн энэ курсада ябана.

Иимэл даа совхозой механизаторнуудай габшагай ажалай ябаса. Механизаторнууд Бадма Будаев, Иван Далаев, Гыма Дамшаева болон бусад трактор заhабарилха үдэрэйнгөө даабари 110—120 процент дүүргэнэ.

Загаhатын совхозой механизаторнуудай ажал хэрэг ехэ. Саг айхабтар түргэн ябана. Үни болоншьегүй хабарай тарилгын халуун хаhа ойртожо ерэхэ. Механизаторнууд энээнийе hайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула эдэ үдэрнүүдтэ улам эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

В. ЧИМИТОВ.
Хэжэнгын аймаг.

Улаан-Үдын мелькомбинадай механическа цехтэ табадахи разрядай вальцрез, коммунис ажалай ударник Демьян Анеевич Ласточкин 29 жэлдэ хүдэлжэ ябана. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда табан жэл ябаhан юм. Демьян Анеевич мүноэ халаанайнгаа нормо 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. А. Ласточкин

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

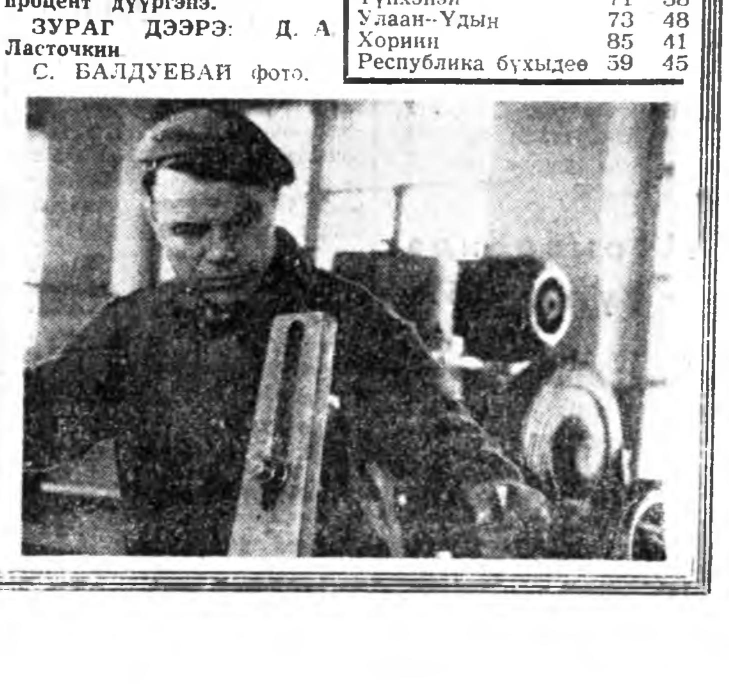

ИЛАЛТЫН ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

МОСКВАГАЙ Улаан-Одоной орденто «Освобожденный труд» гэжэ нарин сэмбын фабрикын коллектив энэ жэлдэ үйлэдбэриин нөөсэнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар даабариhaa гадуур 12 мянган метр бүд нэхэжэ гаргаха, түсэбһөө гадуур 700 мянган түхэригэй продукци худалдаха, гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэхэ хоёр ондоо бүд нэхэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөн мүнөө предприятида дэлгэрэнхэй. Фабрикын комсомолшууд болон залуушуул энэ мүрысөөе үүсхэһэн байна. Халаан, бригада, участок, хүдэлмэришэн бүхэн нэгэ календарна үдэр түлөөһэгүйгөөр ажаллаха болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ комсомол басагад (зүүн гарhaa) Татьяна Рязанцева, Раиса Филиппова гэгшэд цехэй начальник коммунист Ирина Власоватай мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд тухай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Табан жэлэй түрүүшүүл

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺАЙЖАРУУЛБАЛ...

Шэнэ барилгануудые саг соонь ашаглалгада тушааһанай зэргээр барилгашадай ажал сэгнэгдэдэг болоо. Манай управлениин коллектив табан жэлэй һүүлшын хоёр жэлэй туршада 6 миллион түхэригэй, тэрэ тоодо нёдондо 3 миллион 600 мянган түхэригэй гол фонднуудые ашаглалгада оруулһан байна. Хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа харахада, жэл соо 8628 түхэригэй барилга-хабсаралгын ажал хэгдээ гэхэ гү, али, 1973 онойхитой сасуулхада, нэгэ хүнэй ажалай бүтээсэ 17,7 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Манай управлениин коллектив табан жэлэй эхинһээ хойшо яһала ехэ ажал бүтээгээ. Кондитерска фабрика, мелькомбинадай элеватор, оньһожоруулагдамал прачечна, тепличнэ комбинат, 10 мянган номертой АТС, мүн үшөө хэдэн барилга дүүргэһэн байна.

Олон барилгануудай хэгдэһэн, промышленна шэнэ объектнүүдэй ашаглалгада тушаагдаһан байбашье, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ 1974 оной түсэб дүүргэгдээгүй үлэшоо. Энэ жэлдэ манай управлениин коллектив 5 миллион 700 мянган түхэригэй, үнгэрһэн жэлэйхиһээ аяар 2 миллион үлүүтэй түхэригэй капитальна һомололго хэрэглэхэ даабаритай юм.

Үнгэрһэн жэлдэ дүүргэгдээгүй барилгануудые ашаглалгада тушаалгые харааддаа абабал, табан жэлэй һүүлшын жэлэй даабари бүришье ехэ болоно. Томо панелиин гэр барилгын комбинадые үргэдхэхэ, шэнэдхэн байгуулха хүдэлмэри, «Востоктехмонтаж» трестын манай эндэхи промышленна бааза, Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинадай мебелиин цехэй, Забайкальска апатитова комбинадай гаражай барилга хэгдэхэ байна.

Имэ ехэ даабари дүүргэхын тула хүсэл оролдолго гаргаагүй һаа, хэрэг бүтэхэгүй гэжэ барилгашаднай ойлгоно. Тиимэһээ нёдондо жэлэйнгээ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые согсолон хэлсэхэдээ, алдуу дутагдалнуудаа зайсуулха, ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа.

Энэ талаар зарим тэды юумэн хэгдэжэ байна. Жэшээлбэл, комплексно 2 бригада Социалис Ажалай Герой Н. Злобиной бригадын хэрэглэдэг бригадна подрядай гуримда оруулагдаба. В. Г. Уваровай, Б. М. Кулаевай даадаг ажахын тоосооной комплексно бригаданууд январь һараһаа подрядна гуримаар ажаллажа эхилээ. В. Г. Уваровай бригада 23 миллион түхэригэй проектнэ үнэ сэнтэй шэнэ объект барижа захалаа. Ерээдүйн табан жэлэй туршада ашаглалгада тушаагдаха ёһотой энэ барилга хараалһан болзорһоонь уридшалан дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэбэ.

Б. М. Кулаевай даадаг бригада промышленна шэнэ объект барижа байна. Бригадна подрядай гуримда ороһон бригаданудые хэрэгтэй материалаар таһалгаряагүй хангаха хэмжээн хараалагдаа. Управлениин материально-техническэ хангалгын таһаг бригаданудай хэр зэргэ барилгын материалаар хангагдаһые сүүдхэ болоод лэ шалгажа байхаар уялгалагдаа.

Эдэ бригаданууд болон СМУ-гай управлениин хоорондо договор баталагдаба. Ажалаа жэгдэ һайнаар ябуулха, барилгые хараалһан саг болзор соонь һайнаар хэхэ, хирпинсэ, түмэр-бетон холисо, модон зүйлнүүдые, барилгын ондоошье материалнуудые гамтайгаар хэрэглэхэ гэжэ бригаданууд энэ договорой ёһоор уялга абаа. Мүн управлени, тэрэнэй таһагууд бригаданудые хэрэгтэй материалаар саг соонь хангаха болоо.

Барилгашадые урмашуулха, ажалай эмхидхэл һайжаруулха зорилготойгоор түлөөһэнэй шэнэ гурим хэрэглэгдэжэ эхилээ. Энэ жэлһээ салин хүлһэн авансгүйгөөр һарадаа хоёр дахин үгтэхэ юм.

Урдын гээгдэлһээ гараха, барилга-хабсаралгын энэ жэлэй хүдэлмэри хэхэ даабаря заатагүй дүүргэхэ гэжэ барилгашаднай оролдожо байна. Тэдэнэр бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоо. Тиихэдээ партиин ЦК-гай уряада хүрэмөөр ажаллаха, «манай материальна, мүнгэн зөөри... хүдэлмэриин сагые бодомжотойгоор, эзэн ёһоор хэрэглэхэ, түүхэй эд, электрын элшэ хүсэ, материал алмаха ябадалые эгээн дүтынгөө хэрэг гэжэ тоолохо...» гэһэн Хандалгын үгэнүүдтэ бодото хэрэгүүдээрээ харюусаха байһанаа барилгашаднай мэдүүлһэн байна.

Нёдондо СМУ-да 10 бригада ажаллаа. Тэдэнэй 9-ниинь комплексно ажахын тоосооной юм. Эдэ бригаданууд 7 мянган түхэригэй барилгын материалнуудые, 17 мянган түхэригэй салин хүлһэ алмаа. Энэ жэлдэ 10 мянган түхэригэй барилгын материалнуудые алмаха гэжэ хараалһан байна.

Социалис мүрысөөндэ бүхы шахуу барилгашад хабаадалсана. «РСФСР-эй габьяата барилгашан» Мария Петровна Зайцевагай даадаг бригада «Табан үдэрэй даабарине — дүрбэн үдэр соо» гэһэн уряатайгаар ажаллана. Гэрэй досоо талын хүдэлмэри хэдэг энэ бригада нёдондо жэлэй социалис мүрысөөндэ ото түрүүлжэ ябаа. Бригадын гэшүүд штукатур-шэрдэгшэ В. Торгашин, Ажалай Улаан Тугай орденто У. П. Петрова ажалай һайн жэшээ харуулна. У. П. Петрова бүтээсэ ехэтэй ажалайнгаа түлөө урмашуулагдажа, ВДНХ ошожо ерээ. Нүхэр Торгашин «юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө.

М. П. Зайцевагай даадаг бригада нёдондо жэлэйнгээ амжалта арьбадхажа эхилээ. Январь һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэһэн байна. Бригада һарын дүнгөөр социалис мүрысөөндэ эрхимлээ, тэрэнэй хүндэлэлдэ Ажалай Алдар солын туг намилзуулагдаа. 27 хүнһөө бүридэһэн бригада ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Бригадын олонхи гэшүүд хэдэн мэргэжэл шудаланхай, тиимэһээ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Манай СМУ-гай энэ жэлдэ ашаглалгада тушааха ёһотой шухала барилга гэхэдэ, томо панелиин гэр барилгын комбинат болохо юм. Комбинадай түрүүшын ээлжээн жэлэй түрүүшын хахадта, 2-дохи ээлжээн 3-дахи кварталда дүүргэгдэхэ ёһотой. Комбинадые үргэдхэхэ ажал дүүргэжэ байгаа хүдэлмэришэд барилгые һайнаар, саг соонь бодхохо гэжэ оролдоно. И. Ф. Любчигэй даадаг 4-дэхи участогай коллектив түрүүшын ээлжээе болзорһоонь урид, Илалтын 30 жэлэй ой болотор дүүргэхэ уялга абаа. Мүн 1-дэхи, 2-дохи участогуудай барилгашад графигһаа уридшалан ажаллана.

Социалис мүрысөө улам хүгжөөхын, нүлөөень дээшэлүүлхын тула манай коллектив 4-дэхи СМУ-гай коллективтэй мүрысэжэ эхилээ. Хоёр коллектив дундаа мүрысэхэ гэжэ хэлсээд, мүрысөөнэй гурим баталба. Мүн бригаданууд бэе бэетээ мүрысэхэ договор баталаа.

Абаһан уялгаа, энэ жэлэй ехэ түсэб дүүргэхын тула бүхы участок, бригаданудай ажалай эмхидхэл һайжаруулагдажа байна. Манай коллектив табан жэлэй һүүлшын жэлэй даабарине саг болзор соонь дүүргэхэ байһандаа найдана.

М. БОЛОНЕВ,
7-дохи СМУ-гай постройкомой түрүүлэгшэ.

ГУРБА ҺАРААР УРИДЛАХА

Яруунын барилга-заһабарилгын участок һүүлэй жэлнүүдтэ ажал хүдэлмэреэ нилээдгүй һайжаруулжа, барилгын түрүү эмхинүүдэй тоодо оронхой. Шэнэ барилгануудта, гэр байрануудые заһабарилгада һомологдоһон мүнгэ саг болзортонь ашаглажа, барилгын хүдэлмэриие унжагайруулангүй һайн шанартайгаар бүтээхэ талаар тус эмхи ехэ амжалта туйлана. Барилгын эмхинүүдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүд туйлагдана ха юм.

Табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ РСУ-гай коллектив 370 мянган түхэригэй барилга-заһабарилгын хүдэлмэриин түсэбөө декабрь һарада дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байбашье, тэрэнээ октябрьда, хоёр һараар уридшалан дүүргээ һэн. Тингэжэ 1974 оной дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 33 мянган түхэригэй барилгын ажал дүүргэһэн байна.

Барилгашадай габшагай ажалай ашаар аймагай түб Нарһата тосхондо 12 квартиратай хоёр дабхар шулуун гэр бодхоогдоо, 21 квартиратай гэр байрануудта капитальна заһабарилга хэгдээ. Бүхы дээрээ 978 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулагдаба. Энэ барилга һайн шанартайгаар сэгнэгдэжэ, тушаагдаа. Тэрээнһээ гадна, аймагай түбэй гол үйлсөөр 2 километр ута бетонно тротуар дэбдиһэн байха юм.

Үйлэдбэриин даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө цехүүдэй хоорондо мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнэ. Модо хюрөөдэлгын цех (бригадирынь В. П. Мясоедов) үдэр бүри габшагайгаар ажаллажа, хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Мүн А. А. Бородина, Е. Ф. Федорова гэгшэдэй толгойлдог гэрэй досоо талын хүдэлмэри хэдэг бригаданууд хэзээдэшье графигһаа уридшалан даабаряа дүүргэдэг юм. Тэрэшэлэн модо дархалалгын цехэй, гаражай хүдэлмэришэдшье коллективэйнгээ амжалтада ехэ хубитаяа оруулдаг юм. Модошо дархан Н. Г. Чебунин, штукатур-маляр П. В. Лапина болон бусад «социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, цех, бригада болон хүдэлмэришэн бүхэнэй үндэр бүтээсэтэ ажалай ашаар РСУ-гай коллектив 1974 онойнгоо түсэбые 109 процент, тэрэ тоодо шэнэ барилгануудые бодхоолгоор — 127, байрын гэрнүүдые барилгаар 146 процент дүүргэжэ шадаа гээшэ. Тингэжэ тус эмхиин барилгашадай коллектив аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

— Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга барилгашадые шэнэ амжалтада зоригжуулаа, — гэжэ РСУ-гай парторганизациин секретарь Г. Байбородин хэлэнэ. — Тиин манай коллектив түгэсхэхы жэлдэ ажалайнгаа эмхидхэлые улам һайжаруулжа, үндэр бүтээсэ туйлаһанай ашаар табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан һараар урид дүүргэхээр шиидэнхэй.

РСУ-гай барилгашад түрүүшын ээлжээндэ Нарһата тосхондо 12 квартиратай хоёр гэр, 2 квартиратай хэдэн гэрнүүдые, аэропортын байшан бодхоожо, 32 мянган түхэригэй заһабариин хүдэлмэри бүтээхэ байна. Мүн аймагай түб тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо талааршье нилээдгүй хүдэлмэри хэхэ гэжэ түсэблэнхэй. Энэ жэлдэ бүтээгдэхэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ниитэ хэмжээн үнгэрһэн жэлэйхиһээ нилээдгүй ехэ юм.

Энэ зорилгодоо хүрэхын тула барилгашад үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые элирүүлэн, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ болоно. Ажалай эмхидхэл, барилгын шанар эрид һайжаруулха талаар баһал ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Тэрэшэлэн ажалай шанар һайжаруулха, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гээшэ саашанхи амжалтын арга нүхэсэл мүн гэжэ барилгашад һайнаар ойлгожо абанхай. Эдэ бүгэдые бодото дээрэнь бэелүүлһэнэй, ажалдаа нэбтэрүүлһэнэй аша туһаар табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ тэдэнэр бата үгэеэ үгөө ха юм.

Барилгашадай коллектив үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ эдэ зорилгонуудые хараалаад, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсон, барилганууд дээрэхи ажалаа эршэтэй түргөөр ябуулжа эхилэнхэй.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг Буряадай комбинадай коллектив Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. 2-дохи цехтэ урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэй дунда табадахи разрядай модошо дархан коммунис ажалай ударник Николай Шалаев онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист Н. Н. Шалаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭ ШАХТЁР

ОЧЕРК

Уурхайн гүнзэгыдэ бидэнэрые дахуулжа ороһон КПСС-эй Сэлэнгын райкомой промышленна таһагые даагша, инженер Владимир Алексеевич Федянин:

— Уурхай үйлэдбэриин тон хүндэ, эгээл харюусалгатайнь проходчигуудай ажал юм. Тэдэнэйл ажалһаа бусад шахтернуудай ажал сүм дулдыдадаг, — гэжэ хэлэбэ.

«Гусиноозерская» шахтын хэдэн арбаад штрегүүдэй нэгэн. Мянга түмэн жэл соо газарай хүрьһэн доро нюугдажа хэбтэһэн «хара алта» бэдэрэгшэдтэй уулзагдаба. Проходчигуудай суута бригадир, хүндэтэ шахтер Бальжинима Санжиевич Бальжиевай хүтэлдэг бригадын гэшүүд эршэтэй шангаар ажаллажа байба. Гаталжа байһан штрек гээшэнь гайтай гүнзэгы, хатуушье хүрьһэтэй. Уһанда норохогүй тусхай хубсаһа, фибровэ каска, резин сабхи үмдэһэн ажалша бэрхэ табан хүбүүдэй хүдэлхэнь урматай. «4-ПУ» маркын хүсэтэ комбайн шэшэрэн, хэлбэгэнэн байжа, шулуун ханые дааса тайханаар химэлнэ.

Ажалдаа халуудаһан залуу шахтёрой пулаадаа гаргажа, хүлһөө аршахынь харахадаа, Владимир Алексеевич ээлүүдгүй уярһан янзатай:

— Уурхайн ажалые эгээл эрэлхэг зоригтоной ажал гэжэ тоологшоб. Сагаан талада, сэбэр агаарта ябана бэшэ ха юмши. Мүнөөнэй техникэ, элдэб түхеэрэлгэнүүд шахтёрнуудай ажалые нилээд хүнгэдхөө. Гэбэшье ажалынь орёо хүшэр зандаа. Тэдэнэй малтаһан нүүрһэнэй халуун элшээр республикымнай промышленна предприятинууд ажаллана бшуу, — гэбэ.

Бальжиевай бригадын гэшүүд гурбан халаанда табатабаараа ажалладаг. Тэдэнэй дунда наһажаалшье, залуушье хүнүүд, олон ондоо яһаһанай түлөөлэгшэд бии. Һонирхолтой: Бальжинима Бальжиев — буряад, Владимир Макаров, Василий Нечаев, Александр Горбунов гэгшэд — ородууд, Виктор Доненко — украинец, Иван Винер — белорус. Хамта 16 хүн ажаллана. Эдэ нүхэднай эбтэй, журамтай, бэе бэедээ аха дүүнэр мэтээр хандадаг, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, коммунизм байгуулагшадай арюун һайхан ёһо заншалые наринаар сахигшад мүн.

Бригадир Бальжиевтай ажал хүдэлмэри, суг хүдэлдэг нүхэд тухайнь нилээд хөөрэлдөөбди.

— Шахтёрнуудай салин хүлһэн, ажабайдал ямар бэ? — гэжэ бригадирта хандахада:

— Минии нүхэд уурхайн гүнзэгыдэ ажаллабашье, сэдьхэлээ ханангяар хүдэлдэг, — гэжэ Бальжиев хөөрэнэ. — «Ажалайнгаа эрхэ байдал, салин хүлһэнэйшье талаар гомдолгүй. Жиирэй проходчик һарадаа 250 — 300 түхэриг олоно. Манай гүрэн түрэ шахтёрнуудай ажалые хүнгэдхэхэ, ажабайдалыень һайжаруулха талаар ехэ оролдолго гаргана. Жэшээнь, Галуута-Нуурай шахтернуудай мэдэлдэ гоё һайхан ссёлой ордон, амарха, эмшэлүүлхэ профилактори, кинотеатр, сэсэглиг, үхибүүдэй ясли, саад, яһала ехэ стадион бии.

...Хэдыхэн жэлэй саана гурбадахи участогтахи нүүрһэнэй хэбтэшэ барагдаад, шэнэ газарта малтажа эхилхын тула түхеэрэлгэ хэгдэжэ байба. Шэнэ хэбтэшэ зуу ужам харгы гаргаха ёһотой проходчигууд түрүүшынгээ хэдэн метр малтаһаар ябатараа, хатуу шулуун хабсагайда тулашоо һэн. Эндэ бүхэли һара соо оройдоол юһэн метр малтагдаһан байгаа. Малталгын ябасые хурдадхаагүй һаа, түсэбөөр хараалагдаһан болзортоо тэрэ хэбтэшэдэ хүрэхэнь хэсүүшэг болобо. Шахтын начальник аргаа ядахадаа Бальжинима Санжиевичые дуудуулжа:

— Танай бригадые гурбадахи участогта эльгээбэл ямар бэ? Тэндэмнай айхабтар хүндэ байдал тохёолдоо. Таанад лэ шадаха байнат, — гэжэ дурадхаба.

— Арсанагүйб. Тингэбэшье нүхэдтээ зүбшэхэ, хэлсэхэ байнаб, — гэжэ Бальжинима харюусаа һэн.

Бальжиевай бригада хатуу гэгшын штрегтэ хүдэлжэ сахалба. Түрүүшын табан хоног соо дүй дүршэлтэй шахтёрнууд газар дорохи хабсагайтай аһан шадалаараа носолдобошье, өөдэтэй юумэ бираагүй. Хабсагайн шулуунда үрэмэйнь үзүүр хайлаһаар лэ байба. Тэдэнэр үрэмдөө шэнэ «победит» табяад лэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ, хаалта болоһон хабсагайе арай шамай сүмэ сохижо гараа һэн...

* * *

Галуута-Нуурай эрхим проходчигуудай нэгэн, хүндэтэ шахтёр, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудай кавалер Бальжинима Санжиевич Бальжиевай хуби заяан һонирхолтой.

Бальжинима 1930 ондо Сэлэнгын аймагай Шанаа нютагта түрэһэн. Юрэнгүй долоон жэлэй һургуулиин табан класс дүүргэмсээрээ, 12 наһатайхан хүбүүн Улаан-Үдэнгэ колхоздо ажаллажа эхилһэн юм. Нютагайнь нүхэр — мүнөө Социалис Ажалай Герой Гармажап Дабаевич Тучинов Бальжинимые өөрынгөө бригадада абажа, шахтёрой орёо бэрхэ ажалда һургажа, дадхаажа эхилһэн бэлэй.

— Һургаал абамаар, эрид сэхэ хүнүүд байгаа, — гэжэ тэдэ жэлнүүд тухайгаа Бальжинима Санжиевич һанан дурсана. — Гармажап Дабаевич өөртөө эрилтэ ехэтэй, граммшье архи, тамхи баридаггүй, ажалша бэрхэ, ажалаа шадамараар ябуулдаг, һүбэлгэн ухаатай, заабаришан - хүмүүжүүлэгшэ байһанаараа бидэниие гайхуулдаг һэн.

Суута шахтёртой хамта хүдэлһэн жэлнүүдынь Бальжинимада ехэ юумэ үгэбэ. Тучиновтай ажаллаха зуураа, тэрэнэй ажалай «нюусые» һайса шудалһан, шэлэжэ абаһан мэргэжэлдээ дуратай болоһон, газар доро ажалладаг хүнүүдые хүндэлжэшье һураһан бэлэй.

Гармажап Тучинов һэгэтэ Галуута-Нуурай шахтоуправлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ орожо:

— Залуу нүхэрнай манай ажал хүдэлмэриие һайса шудалаа. Тэрэнэй ажалдаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха эрмэлзэл, шахтёрой ажалай онол арга туйлаһаниинь, ажалай арюун зам шэлэжэ абаһаниинь баясуулна. Бэеэ даагаад хүдэлхэ сагынь одоо

ерээ гэжэ Бальж...
сэхэ хэлээ һэн.
1960 он. Москва. ...
Бальжинима Са...
коммунис ажалай ...
гуудай Бүхэсоюз...
хабаадаба. Манай ...
оронһоо найман хүн...
Эндэ Кремлиин ор...
Бальжиевта «Шэн...
ажалай түлөө» гэһ...
барюулагдаа һэн.
Бальжинима Со...
арбан табадахи ...
ходчигуудай комму...
лай бригадые даагш...
дэлнэ.
Тэрэнэй хүтэл...
бригада эрхимүүдэй ...
лонхой. Ямаршье ...
но-геологическа эрхэ...
да хүдэлхэдөө, үйл...
гөө даабарине ходо...
лэн дүүргэдэг. Тин...
даа һүүлэй арбан ...
гүрэй түрын үнд...
шагналнуудта хүрт...
той. Энэ хугасаада «...
шахтёр» гэһэн нэрэ ...
гогдоо, «Шахтёрой ...
солын» тэмдэгээр, ...
Улаан Тугай ор...
«1973 ондо социалис...
сөөндэ илагша» гэһ...
гэ. тэмдэгээр, 197...
«Хүндэлэлэй Тэмдэ...
ноор шагнагдаһан юм.
Хүндэтэ шахтёрой...
рилдэг бригада 1974 ...
дорхойлхы жэлэй да...
114 процент дүүргэж...
бөөр хараалагдаһан ...
погонно метрэй орон...
метр малталга хэһэ...
Һара бүри 130 метр ...
малтажа, уурхайн ха...
торые» гаталха гэж...
нүхэдэй юрын хэрэг...
хой.
— ...Танай амжалты...
һэн хаанаһаа эхитэй ...
— Манай бригад...
жалтын «нюусые» ...
рилха болоо һаа, ин...
Суг хүдэлдэг нүхэд...
домжотой эрилтэ та...
Нэн түрүүн бригады...
шүүдтэй үгээ о...
ажаллаха, тэдэниие ...
хүмүүжүүлхэ, зориг...
урмашуулха гээшэ ...
удхатай.
Тэрэнэй бригадын...
дэй өөһэд хоорондоо ...
бригадир», «манай ...
вич» гэлдэн хөөрэлдэ...
хыень шагнахада, эн...
тухай хэды ехэ хүндэ...
хэлсэдэг байһыень ...
хоор һэн.
Эрхим хүмүүжү...
заабаришан байһан ...
бригадынгаа олон ...
түрүүшүүлэй зэргэ...
жа шадаа. Тэдэнэй ...
звеное даагша Пётр ...
вич Макаров, тэрэ...
бүүн, комсомолец, ...
Соведэй депутат В...
Петрович «Хүндэлэл...
дэг» орденоор шаг...
нүүрһэнэй комбайн ...
догшод Александр М...
вич Горбунов, Васил...
хайлович Нечаев гэ...
мүн лэ һайн үгөөр ...
маар. Бригадын гэ...
дунда социалис мү...
ёһотоор эмхидхэгдэн...
хы бригадаараа Со...
Ажалай Герой Г. Д...
новай бригадатай мү...
— Мүрысөөн гэж...
сал хэн нэгэеэ бүдн...
ха гэһэн хүсэл бэшэ, ...
холын хараатай, мүн ...
холтой, удхатай хэрэг...
гэжэ һанагшаб, — гэж...
жиев намдуухан хөөр...
Социалис мүрысөөн ...
мэргэжэлээ гүйсэд шу...
хүнүүдые журамтай ...
хо, бүгэдын амжалта ...
дабшаха ушма зориг ...
дэг.

* * *

Проходчигуудай бр...
коммунист Бальжиев ...
лика дотороо мэдээж...
дэй нэгэн болонхой. ...
тухай барилгашад, ба...
алба хаагшад, сэ...
малшад, таряашадшье ...
хэ. Зүг бүриһөө б...
ерэжэл байдаг.
— Үнэн сэхэ нү...
олон байхада, сэдьхэ...
гэн, ажаллахадашье ...
тай, — гэжэ ажалһаа ...
ябахадаа Бальжиним...
рэнэ. Тэрэнэй шараа...
баясхалангай тэмдэг ...
доодхинэ. Тэрэ удаа...
Профсоюзна үйлэдэ...
Энэ үргэн сэхэ гу...
хоёр талаар үндэр ...
гэрнүүд жэрымдэнэ. ...
донь шахтёрнууд ажа...
Тэдэнэр өөһэдынгөө ...
шэнэ гудамжа байг...
ногоорууһан. газаа...
гүй гэрэлтүүлһэн ...
бшуу. Бальжиевшье ...
городоо болбосон ...
болгохо хэрэгтэ ха...
саа, өөрынгөөшье ...
хидхон болгоо.
Бальжинима Санж...
гэртээ дүталхадаа:
— Папа, папамнай ...
гэлдэн, хонгёо дуут...
бүүд: дүрбэтэй Валер...
гаатай Баатар хоёр ...
гүйлдэжэ ерэбэд. Баяр...
Доржо гурбаниинь һур...
даа хэбэртэй, үгы ...
Ном судартаашье бэр...
Ниитын ажалда эд...
журамтайгаар хүмүү...
дэжэ байһан үхибүү...
ниинь тэдэнэй грам...
гэршэлнэ.
Ажалаар жаргал...
һэн, хуби заяанайнь ...
бариһан энэ хүн алда...
рэгүүдээрээ сон ...
үшөөл баясуулха, тү...
тагтаа суурхуулхал ...

Р. БАЛДА...
манай ...

ТАРИЛГАДА ААРАГААР БЭЛДЭБЭЛ — АХИР УРГАСА АБТАДАГ

БҮХЭСОЮЗНА ОПЕРАТИВНА ШТАБАЙ ЗҮБЛӨӨНЬӨӨ

Сагай уларилһаа манай хүдөө ажахын дулдыдалга жэлһээ жэлдэ улам бага болоно. Тиин тэрээндэ индустри бүри ехээр нүлөөлдэг боложо байнхай. Ойрогожо байгаа хабар газар хахалагшадые, тарилгашадые шамдуулхаһаа гадна, мүн уэгасын хуби заяанда хабаадалсадаг олохон промышленна предприятинуудай ба эмхинүүдэй ажал хэрэгтэ хамааралсана. Хабарай тарилгын бэлэдхэл тухай, колхозууд болон совхозуудые материалнуудаар, техникээр хангалга тухай асуудал Бүхэсоюзна оперативна штабай февралиин 18-най заседани дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. А. Ежевский хабарай хүдэлмэридэ хүдөө ажахын техникын хэр зэргээр бэлдэгдэжэ байһые шэнжэлһэн элидхэл хэбэ.

Бүхэсоюзна оперативна штаб зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо тогтоол баталан абажа, тарилгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэһэн техникэ бэлдэлгын хэрэг һайжаруулха хэмжээнүүдые, дутуу дунданууда зайсуулха аргануудые тодорхойлон хараалба.

КПСС-эй ЦК-гай ...
дые даагшадай орло...
И. И. Козлов, М. П. ...
ков, А. И. Севцов, ...
ажахын зургаанууда...
хозтехникын», респу...
ска нэгэдэлнүүдэй, пр...
ленна министерстн...
ба албан зургаану...
тэлбэрилхы хүдэлмэр...
зүблөөндэ хабадаа.
(ТАС...

ХОРИИН АЙМАГТА

Түрүү адуушан

Дээдэ-Тайлсын совхозой Василий Петрович Иванов баян дүршэлтэй адуушан гэжэ аймаг соогоо мэдээжэ болонхой. Тэрэ адуугаа зүбөөр харууһалһанай, хаһа саг соонь ороондо оруулһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ зуун гүүнһээ 90 унага абажа, адуун һүрэгтөө табяа. Тиин аймагай адуушадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, партиин райкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй, аймагай профсоюзай Соведэй Хүндэлэлэй грамотада, «Аймагай 1974 оной эрхим адуушан» гэһэн нэрэ зэргэдэ, үнэтэ бэлэгтэ хүртэбэ.

Мүрысөөндэ түрүүлбэ

Хориин совхоздо Жамса Цыренович Митыпов мал адуулагшаар үнинэй хүдэлнэ. Тэрэ ажал хүдэлмэридөө эзэн ёһоор хандажа, харууһалжа байһан малайнгаа шэгнүүрые дээшэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Митыпов нёдондо жэлдэ малайнгаа шэгнүүрые 198 центнерээр гэхэ гү, али сүүдхэдэ дунда зэргээр 841 граммаар нэмэһэн байгаа. Тиин нүхэр Митыпов «Аймагай 1974 оной эрхим мал адуулагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Кварталай түсэб болзорһоо урид...

Үдын совхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхые оролдоно. Эдэнэр үшөө үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар гүрэндэ тушааха малаа жагажа, шахан таргалуулжа эхилһэн юм.

Мүнөө эдэ малаа гүрэндэ тушаажа, 1-дэхи кварталайнгаа түсэб 109 процентээр дүүргэбэ. Эдэнэр 500 центнерэй орондо 545 центнер мяха гүрэндэ тушааһан байна.

Д. ДОРЖИЕВ.

Соёлшод—хүдөөгэйхидтэ

АЖАЛ ХҮНИИЕ ХҮДЭРЖҮҮЛДЭГ

Манай газетын корреспондент Кабанскын аймагай ...олкомой соёлой таhагай инспектор А. А. Третьяко...тай уулзажа, малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай ха... аймагай соёлшодой малшадые соёлой талаар хэр ...рэ хангажа байhан тухай, мүн энэ ажалдаа ямар онол ...ргануудые хэрэглэдэг тухай хөөрэхыень гуйhан байна.

Хүнүүд гансашье ажал ...жэ, амжалта туйлажа баяжадаг бэшэ, харин ажалай ...эй hүүлээр сүлөөтэй са... тон зүбөөр, ашагтайгаар ...гэхэдөө аргагүй баясаар заншалтай. Иимэ hайхан ...о гурим ажалшадай үдэр ...рийн хэрэг, сэдьхэлэйнь ...тэ болоно. Тиимэhээ ай...гай соёлшод, библиотекын ...ажэрилэгшэд бүхы ажал ...дэлмэреэ үйлэдбэритэй ...та холбоотойгоор, малшадай эрилтын зэргээр ябуул...е оролдоно.

...үтөөр малшадай эрил... зэргээр гэжэ хэлэхэдэ ...эн юм бэзэ. Теэд хайшан ...жэ, ямар аргаар энэ хүдэл...эри эмхидхэхэб? Хэрбээ ...олдэр хэhэн юумэеэ дабтажа байха Солоо hаамнай, ...уота хүнүүд ябахаяа болибошуу. Ушар иимэhээ ай...аймнай соёлшод онсо ...ын арга хэмжээнүүдые ...орнэ. Зарим ушарта ни...д урагшатай ябана.

Ажал хүниие хүдэржүүл... гэжэ хэлсэдэг аабза. ...алай темэ шухала hуури ...лнэ. Энээниие сэхээр ойл... болохогүй. Гансашье ...л хэхэ бэшэ, харин үдэр...ри хэжэ байhан ажалнай ...үүжүүлхы ямар шанар ...жэтэйб гэжэ ойлгуулха ...ргэтэй. Үйлэдбэриин ба ...ническэ ухаа мэдэсые нэб...үүлхэ. эрдэм наукын ба ...үү дүй дүршэлэй түй...тые, тиихэдэ социалис ...ысөөнэй дүнгүүдые оло... дунда тайлбарилан ойл...ха — эдэ бүхы тон шу...а асуудалтай ажалай те... таhаршагүй холбоотой.

Теэд мүнөө дээрээ юун ...дэнэб? Жэшээнь, Шергин... Колесовскын хүдөөгэй ...лой байшанда, мүн Фо...новска, Жилинскэ болон ...реговско хүдөөгэй клу...удта нилээд hонирхолтой ...эн хэгдэнэ.

Олонхи соёлшод ажал хү...лмэреэ хүдөөгэй мэргэ...жэлтэдтэй холбоо барисаа...гаар үнгэргэнэ. Шергинэй ...өөгэй соёлой байшангай ...эдэ дүрбэдэхи жэлээ гурба лектори хүдэлнэ. Хүдөө ажахын асуудалнуудые тайлбарилан ойлгуулха лекториень совхозой ахамад инженер ударидана. Лекториин гэшүүд саг үргэлжэ бригада, гүүртэнүүдээр ябажа, ажахын шухала асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг заншалтай. Тиигэжэ, жэшээнь, совхозой ахамад агроном Т. Ф. Дубкова, ветврач А. М. Ковзюлин, ахамад бухгалтер Е. И. Смородникова гэгшэд хөөрэлдөөнүүдые хэhэн байна. Ажахын мэргэжэлтэд гансал хөөрэлдөө хэнэ бэшэ, харин соёлшодой ажалда шадал зэргээрээ туhална, зүжэг нааданда хабаадана, тематическа үдэшэнүүд дээрэ элидхэл хэнэ. Гадна, «Манай совхозой хүнүүд ба ажал хэрэгүүд», «Нютагайхидаймнай үдэр бүриин hонин», «Табяашан — угай мэргэжэл», «Хүн ажалаар алдаршадаг» гэхэ мэтын аман үгын журнал эмхидхэгдэhэн байна.

Үйлэдбэриин али олон асуудалнуудта эндэ үнэхөөрөөшье ехэ анхарал хандуулагдана. Ьайниинь гэхэдэ, совхозой ажалшадай амаралтые зүбөөр эмхидхэхые оролдоно. Соёлой байшанда уран hайханай арба нэгэн кружок хүдэлнэ. Уран hайханай фильм харагшадай үдэшэнүүд саг үргэлжэ эмхидхэгдэнэ. Хүн бүхэнэй hажамжа тон hонирхолтой. Ьайн hайхан гэхэ гү, али түрүү эрмэлзэлтэй ёhо заншалаар үдэшэнүүд мүн баhа hонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ.

Манай ажабайдалда жэл бүри туйлай ехэ хубилалтанууд боложо байдаг. Энэ мэтые анхаралдаа абажа, соёлшод ажалаа шэнэдхэн хубилгана, сагай эрилтэдэ тааруулан ябуулхые оролдоно. Жэшээнь, Россин Федерацида клубай ажал хүдэлмэриие нэгэ газарhаа хангамжатай болгохо талаар туршалганууд хэгдэжэ байна. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, сельскэ Соведэй газар дээрэ байhан бүхы соёл болбосоролой эмхинүүд нэгэ газарhаа хангамжатай болохо. Иимэ туршалга манай аймагта мүн баhа хэгдэнэ. Жэшээнь, Шергинэй сельскэ Соведэй газар дээрэ оршодог бүхы клубууд филиалнууд болгогдожо, Шергинэй хүдөөгэй соёлой байшангай мэдэлдэ орохо, нэгэ газарhаа хангамжа абажа байха. Иимэ туршалга хэгдэжэ байна. Ямар үрэ дүн үгэхэб? Үшөө мэдэгдэнэгүй. Юу тэмдэглэлтэйб гэхэдэ, соёл болбосоролой эмхинүүдэй ажал хүдэлмэри мэдэхээр hайжаржа байна, соёлшодойшье эдэбхи үүсхэл ургаа.

Колесовско хүдөөгэй соёлой байшангай ажал нилээд hайжараа. Кабанскын совхозой 3-дахи отделениин партийна организацитай, мүн эндэхи мэргэжэлтэдтэй хамта соёлшод хамтын түсэб зохёожо, энэ түсэбэй ёhоор хүдөө гүүртэ болон бригаданuудаар ябана. Ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаhан үдэшэнүүд эндэ саг үргэлжэ болоно. Жэшээнь, «Бидэ малшадай ажалые домоглон магтанабди» гэhэн тематическа үдэшэнүүд эмхидхэгдэhэн юм. Дайнай ветеранууд, ажалай түрүүшүүл, залуу хүбүүд, басагад олоороо сугларжа, одоол hонирхолтой үдэшэ болоо hэн. Үгэ хэлэhэн залуу механизатор болон малшад ахамад нүхэдэйнгөө дайшалхы, ажалай габьяае дээрэ үргэжэ, хаанашье, хэзээдэшье тэдэнэр шэнги ябахабди гэжэ найдуулhан юм. Иимэ үдэшэнүүд, минии hанахада, айхабтар ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай, саашадаашье саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байха.

Отделениин партийна организациин секретарь Зоя Ивановна Бультова соёлой ажалда эдэбхитэйгээр хабаадажа, бусад коммунистнуудта hайхан үльгэр жэшээ харуулна. Уласхоорондын асуудалаар хөөрэлдөө хэнэ, агитбригадатай хамта үйлэдбэриин участогуудаар ябана. Миин элидхэл уншагдана, зүжэг наадан харуулагдана бэшэ, харин соёлшод социалис мүрысөөнэй эгээл мүнөө юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ илангаяа ехэ удха шанартай байhые ойлгуулжа үгэнэ.

Соёлшодой ба ажалшадай хүдэлмэри хоорондоо таhаршагүй холбоотой, тиимэшье байха ёhотой. Манай аймагай соёлшод энээниие тон шухалада тооложо, ходол ажалшадай дунда ябахые оролдоно. Тиимэhээ ажалай шанар шэнжые олоной дунда тайлбарилан ойлгуулна.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай колбасагай заводой коллектив жэл ерэхэ бүри комбинат соогоо түрүү hуурида гарадаг юм. Заводой хүдэлмэришэд эдэ үдэрнүүдтэ ехэ оролдосотойгоор ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой үнинэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник М. Н. Сафонова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭЭР ХЭБЛЭГДЭБЭ

«Дурдалганууд ба бодомжонууд» гэжэ нэрэтэй маршал Г. К. Жуковай ном хоёрдохёо хэблэгдэжэ гараба. Хэблэлэй hониной агентствын хэблэл гаргаhан байна.

Үшөө 1969 ондо энэ ном түрүүн наймаанда гараа бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо манай орон дотор энэ ном айхабтар олоор тараhан байна. Хилын саанахи 26 гүрэндэ хэблэгдэжэ гаргагдаа. Советскэ Союзай дүрбэ дахин Герой, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковай энэ номой ехээр суурхаhые иимэ баримтанууд гэршэлнэ: уншагшадhаа автор олон бэшэгүүдые абаа, совет болон харин хэблэлнүүдтэ олон шэнжэлэлнүүд гаргагдаhан байна.

Манай оронойшье, хилын саанахишье уншагшад авторай хэhэн ажал үндэрөөр сэгнэнэ, баяр баясхалан хүргэнэ, сэрэгэй жэлнүүдтэ болоhон үйлэ хэрэгүүд тухайда дурдана, hанамжаяа дурадхана, зарим ушар баримтые тодорхойлно

Энэ ном хадаа олон асуудалнуудта харюу үгэнэ. Илангаяа хариин «сэсэшүүлдэ» — үзэл сурталай талаар манай дайсадта тобойсо харуулhан баримтануудаар тон тодоор, этигэмээр асуудал бүхэндэ автор харюу үгэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда Илалта яагаад туйлагдааб, Гитлерэй тон эрхим гэжэ тоологдоhон сэрэгэй машина бүхы Европын оронуудые үбдэг дээрэнь табяhан аад, Совет ороной газар дээрэ яахадаа шархяа хагааха болооб гэхэ мэтын олон асуудалда автор тодоор харюу үгэнэ.

Үнгэрhэн сагай үйлэ хэрэгүүдhээ зохихо тобшолол хэхэдэнь, уншагшадта туhалхаhаа гадна, энэ зохёол хадаа дэлхэй түбиин амгалан байдалай хуби заяае хилгааhанай хяра дээрэ асараад, иишэ тиишэнь хэлбэлзүүлжэ байха дуратай холын харагүй ахир ноёдто даари дээрэ дабhа адхахада ямар аюултайб гэжэ дахин дахин hануулна бшуу.

Хоёрдохёо хэблэгдэхэдээ, хоёр ном боложо гараа. Г. К. Жуков hүүлшынгээ жэлнүүдтэ хоёрдохи хэблэлдэ номоо бэлдэжэ, ехэ ажал хэhэн байна.

Мүнөө хэблэгшэ хоёр номынь түрүүшынхиhээ нэгэ бага ондоошогоор бүридүүлэгдээ. Нэмэлтэ, заhабари оруулхаhаа гадна, автор хэдэн бүлэгүүдые нэмэжэ бэшэhэн байна. Тэдэниень уншагшад олоно aаб даа. Жэшээнь, «Верховно Главнокомандалагшын Ставка» гэжэ бүлэг нилээдгүй нэмэгдээ, үргэдхэгдөө.

Маршал Г. К. Жуковай түрүүшын номой гараhанай hүүлээр баруунай зарим гүрэнүүдтэ иимэрхүү тухэлэй хэдэ хэдэн номууд хэблэгдэhэн байна. Хоёрдохи дэлхэйн дайнда Советскэ Союзай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үүргын тон багахан байhан шэнги hэдэлгэ эдэ номууд дотор дахин дахин хэгдэнэ. Сэрэгэй зарим зарим ехэ ябуулгануудые шал худалаар харуулхые оролдоно. Иимэ худал хуурмаг хардалганууд хаанаhаа гаранаб гэхэдэ, уласхоорондын байдалай уларилай дулаарха тээшээ болоходо, hаалта хэхэ гэжэ оролдолог хархис этэгээдүүдhээ гарана бшуу. Солдат, коммунист байhан туладаа маршал Г. К. Жуков эдэ шашалдаануудта харюу үгэхэл уялгатай болобо.

Д. ЖУГДУРОВА

Доржи Эрдынеев

БУДЫН ЖАНЧИП

Рассказ

(Түгэсхэл. Эхининь февралиин 13-най, 20-ной номернуудта).

Хайдаб тэрэние орхижо, hөөргөө ябашаба. Хойноhоонь Янжимын халта эрьелдэжэ харахадань, шэг шарайгаа сэлмэhэн, үглөөнэйнгөө сухалhаа хобхоронхой, хүхюуншэгээр харагдаа hэн. Самсань хүлhэндөө нэбтэрэжэ харланхай, бэень ажаллаха бүринь шадал орожо байhан мэтээр үзэгдэбэ. «Иигэжэ үбhэ сабшаагүй hаа, Хайдаб абадаа енгэлүүлhэн хорондоо мүнөө зуhалан дээрэ тэнэ бууха дүтэлэнхэй, хэндэшье туhагүй хэбтэхэ гү, али архидажа арилhан байхадааш болохо hэн. Иимэл даа ажал... Ямарханш гомдол, гуниг, сухал сараха шадалтай, — гэжэ шэбшэнэ. Тэрэ сабшажа ядалдаха, hуражa ядажа зобохо соогоо сагайшье ошоhые ойлгобогүй. Гэнтэ шэхэндэнь:

— Сайлахагүй зон гүбди, Янжима! — гэжэ Хайдабай оглохонь дуулдаба. Тиигээд халуудашаhан hамганайнгаа хүлэрэнхэй, улаан, сухалтай нюур харахадаа, сабшажа ядаад, хороо бусалhыень ойлгобо. Абадаа зэмэлүүлхэдэнь, өөрыень үмөөрэнгүй, үбгэжөөлые дэмжэhыень hанажа:

— Ондоохон аабза манайш ажал? Гайтайхан байха даа! Хүнэй шанар элирүүлжэ шадаха... Хэн гээшэбиб гэжэ бэеэ мэдэхэ болоходо хэрэгтэй ха юм! — гэбэ.

Янжима эдэ үгэнүүдэй нюуса удхые ойлгобошье, дуулаашагүй болоно. Тиихэдэнь Хайдаб гансаараа галай хажууда ерээд, хилээмэндэ тоhо зузаанаар няажа байгаад, үмхэн сайлаба. Ьүүлээрнь бэеынгээ хүшэшээгүйдэ, ажалаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ бодобо.

Янжимын эрьелдэжэ, тэрээн тээшэ харахадань, Хайдаб хажуураа бүлюудэжэ байба. Сабшажа эхилхэдэнь тэрэ: «Гоёор, урматайгаар унагаана. Мүнөө Хайдабни ямар hайханаар харагданаб даа!» — гэжэ урмашаба. Ойр зуурахан байра дээрээ зогсоод гээд, хажуураа гэрэй үглүүдэ үлгэжэ, гол тээшэ гүйжэрхинэ.

...Эдеэгээ бэлэн болгоод, Янжимын Хайдабые дуудахада, бууса шадарайнь сабшалан зүгөөргүйхэн хороод байгаа hэн. «Энэ шэгээрээ hаа, мүнөө үдэшэндөө дууhахамнай бэшэ гү?» — гэжэ тэрэ бодобо. Тиигэбэшье Хайдабай хүлhэеэ аршан, ехэ шэг мяхатайгаар шачагдаhан, тоhо халюурма шүлеэ халбагадажа hуухада:

— Сабшажа hүрхэй хорооhон юумэмнай үгы, — гэжэ өөртөө хэлэhэн мэтээр дуугараад. — Аба ши бидэ хоёрой шадал тухайлаад лэ, мүртэй юумэ биража хүдэлхэгүйемнай хэлээ юм байна даа! — гэбэ. Эдэ үгэнүүдhээнь Хайдабай халуудажа улайшоод байhан нюур бүри хара-хүрин болоод, нюдэниинь уйтаран бүлхыгөөдхинэ. Шадалаараа сабшажа, hанаандаа абатаяа, өөртөө тэмсэжэ байхадань, hамганайнь, иигэжэ хэлээшэ тэрээндэ хоротой ёгто баhалга мэтээр дуулдаа ха юм. Теэд тугаар hаяхан хэлэнэй үзүүрээр өөрыень дайраhанаа hанажа, аргагүй ордоhотойгоор эрьелжэ эхилhэн сухалаа дарана. Нэгэшье үгэ дуугарангүй эдеэлжэ дүүргээд, хажуураа сохижо эхилшэхэдэнь, Янжима: «Үнэн дээрээ. Хайдабаймни шадахагүй юумэниинь үгы, бэрхэ хүн юм байна. Городhоо ерэхэ зуураа хони алаа hэн. Эжынгээ центр ошоходо, үнеэгээ hаагаа, намайешье үнеэ hаажа hургаа. Мотоциклаар ябадаг. Институдаа дүүргэхэдээ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ болохо, — гэжэ бодоно. — Иимэ хүбүүтэй аад, аба юундэш тиимэ шамарлангяар дуугараа юм даа...»

Ингэжэ сэдьхэн, аяга табагаа угааhаар байтарнь, Хайдаб сабшалгадаа гараба. Уданшьегүй тэрэ мүн лэ хажуураа абаа hэн. Мүнөө гэнтэ hураггүй бэлээр сабшагдаба, үни болонгүй нарихан, абар-табар hогообори орхигдошонхой, нэгэ дээгүүр, нэгэ доогуур сабшагдаhан мүрхэн гаргаба. Энээндээ урмашаад, халажа орошонхой, сагайшье ошоhые мэдэхээ болинги хажуураа hахы hалаг hэжэржэ байтарнь:

Сайла-яа!... гэhэн Хайдабай оглоон дуулдаба.

Янжима сошон эрьелдэжэ, шалажа таhархаа hанаhан нюргаа тэниилгээд, хордожо халуу бусалшаhан альгануудаа үлеэн, тэрээндэ ерэнэ.

— Зай, ямар байнаб манайш ажал? — гэжэ Хайдаб тэрэниие угтаба. Янжимын сабшажа hураха гэжэ оролдолго ехэ гаргаhые, эсэгэеэ хүдэлhые, тиигээд энэ ажалаа үсэд нэтэрүүгээр үргэлжэлүүлхэ дуратай янзатай байхада, урмашаhаншиньэли, сэдьхэлээ ханангяар миhэрнэ. Өөрыньшье ажал шамарлахаар бэшэ, хахад үдэрэйнгөө түсэб бэелүүлээ — буусынь эгээл ургасатай тала гар дарагдана. — Нүхэр, уhанда ороёо, — гээд, тэрэ галдаа түлеэ нэмэбэ. — Сайлахабди... Ьүүлээрнь ши хүряажа эхилхэш... Бишни харанхы болотор энэ үлөөд байгша сабшалангаа дууhаха ёhотойб. — Аршуул, мылэ абааб. Ябая...

Энеэлдэжэ, хүхилдэжэ садаад, уhанhаа гарахадаа, нилээд hэргэнхэй, эсэhэн, хүлэрhэниинь мартагдалан юумэд байрадаа бусабад. Уданшьегүй тэдэ ажалдаа гарабад. Яагаад баал татахые, хог үлеөнгүй тармахые, яагаад үбhэ тэбэрихэ ба зөөхые заалгажа, Янжима түрүүшынгээ бухал Хайдабтай табихадаа, саашань ядалдабагүй.

...Боро хараанай маряан дүтэлжэ, шүүдэрэй унаха үеэр лэ Хайдаб Янжима хоёр уулзаба. Хэн хэниинь шье шоглохо, энеэхэ шадалгүй, үбэлжөөнэйнгөө гэо соо газараар дэбдеэтэй шэрдэг, дэханууд дээрэ мухарншанад. Нилээд хэбтэhэн хойноо Хайдаб бодожо тараг, хоол асарба. Янжима баалуулжа байжа нэгэ бага юумэ хотодоо хээд, даха доогуураа бухашана. Тэрэнэй hэрихэдэнь наран гарашанхай, газаа шубуудай пишаганалдаха дуулдажа байба.

— Хайдаб, бодоёл, орой болошоол! — гэжэ тэрэ хажуудань хурхиржа хэбтэhэн нүхэрөө угзарба. — Хайдаб!

Хайдаб сошоhон янзатай, нойрмог зандаа hуугаадхина.

— Яатараа унташаба гээшэбибди? — гэбэ тэрэ. — Бодоё...

Удаань үе мүсынгөө нижаганатар hуняагаад, газаашаа гүйжэ гарахадань, Янжимашье хойноhоонь даб гэбэ. Теэд Хайдабта адляар газаашаа харайха шадал байбагүй — бүхы бэень хүшэшэнхэй, хүл гарынь хүдэлгэхэ аргагүйгөөр үбдэбэ. Ьамганайнгаа hөөргөө хэбтэшэхые хараад, Хайдаб

— Аалихан бодоорой. Хэбтэхэдэш үлүү болохогүй. Бишни сайгаа шанаhуу... Хоюулан хуряахабди...

...Энэ үдэр тэдэ үсэгэлдэрэйхидэ адли урда урдаhаа шог ёгто хаялсабагүй, hүритэй боложо хонохо гэhэн нэгэн hаналда абтанги, шударгы, эрмэлзэл ехэтэйгээр ажаллабад.

...Хайдаб Янжима хоёр абынгаа ерээд, соможо байhан hүриhөөнь холошог дабшаланхай, хаража hууhыень ойлгоогүй hэн.

Гэнтэл гааhанайнь утаанай hалхинда туугдан, тэдээндэ хүрэхэдэ, сошоhон янзатайнууд, хоюулан аба тээшээ харабад.

Будын Жанчиб хүрич сэмбэ шляпаяа абажа урдаа табинхай, шүрбэhэлиг томо гараараа үбдэгөө тулан, буурал толгойгоо дээрэ үргөөд, баруун-хойно жаргажа байhан наранай гэрэлдэ Хайдабайхида адли уйтаншагууд аад, хүрибтэр хурса нюдэеэ ялалзуулан, анхаралтайгаар хаража hууба. Тэрэнэй түхэреэн хүрин нюурай, үргэн магнайнь хэдэн томо уршалаа тараад, мүнөө мэдэгдэхээр бэшэ. Түхэл маягаарнь бодоходо, Хайдаб Янжима хоёр бэшэ, харин өөрөө үсэгэлдэрhөө эхилжэ энэ буусаяа сабшаад, hүрилжэ дүүргэхэ гээд лэ, нюруу татахаяа гарахын урда, гамхилжа байhан мэтэ үзэгдэнэ.

— Хүбү-аан, — гэбэ тэрэ будэхиршэг хоолойгоор. — Хүргэлши, нюрудаш олон бухал орохо болохо. Мүнөө намар эртэ бороожохо шэнги, hүриингөө голые анханhаа шангалая. Ши нюрууда гара, би хаяад үгэhүүб... Муха-аа, бэри, хогоо таомажа эхилэ...

Ингэжэ хэлэхэ мүртөө баруун гараараа газар тулан, хүл дээрээ бодожо, тэдэнэй хажууда ерээд, Хайдабай гарhаа асыень абажа, hүридэ тулгаад үгэбэ. Тэрэниинень дамжан, hүри өөдэ абиржа ябахадаа, эсэгэдээ үсэгэлдэр хороо малтуулагшаяа, өөрhөөнь дутуугүй ажал хэжэ шадаха болоhоноо харуулжа, хожомоо өөдэрхэхынь болигохо зорилготой эндэ ерээшэеэ бэшэ, харин: «Аба мүнөө hая яаhан хүндөөр, шадалгүйгөөр бодобоб даа», гэжэ шэбшээдхибэ. Тиигээд тармуураа тодон, асатай үбhыень абажа байхадаа: «Абамни иихэдээ үбшэн юм аабы?.. Горитойхоноор асалхадаа, гарынь hалганана, динлэжэ ядана... Тархиингаа оройдо гарган сасуу, асатай үбhэндөө динилдэжэ, нэнгэhэн тээшэнь найгана гэжэ гайхана. Аба тухайгаа ингэжэ бодохо бүринь сэдьхэлдэнь нэгэ hанаагаа зобоhон бодол түрэхэ юм. Эсэгынгээ ерэхэhээ урид үрдижэ энэ hүриеэ нюруулhан байгаа hаань, юун гээшэб! Үгы, байза, Хайдабай городhоо ерээгүй, hаань, абань эндэ ямараар тулиха байбаб? Хүбүүнэйнгээ энээхэн бодолнуудые тааhан шэнги Будын Жанчиб hүриеэ тойрон асаараа сохёод, хүбүүгээ «үмдөө татажа шадаха болоогүй аад, hамга абажа ябажа гүйхэ» гэжэ галхаагшаяа, энээндэнь ташуурдуулhан, хороо бусалhан тэрэнэйнгээ иимэ ехэ ажал хэжэрхиhые мартажархиhан гү, али тиимэ хөөрэлдөөнэй тэдэ хоёрой хоорондо болоогүй юм мэтэ:

— Нёдондонойхиhоо дутуугүй hүри болобо. Намарай ольбондо жэжэ малдаа амар эдюулхэб, — гэжэ урмашана. — Иигээд бороожобол, орой болотор саhан орожо үгэнгүй, хагдыемнай хатаажархиха байха. Тиихэдэнь бишни турахаа hанаhан хонидоо илгажа, урдахи харзаhаа уhалаад лэ, энэ hүреэрээ эртээнhээ тордихо бшууб... Сэнтэйхэн hүри бодхообо гээшэш даа, хүбүүмни! Буусаяа яажа сабшаха хүнбиб гэжэ зүрхэ алдажа ябаа hэм... Зүб лэ ерээш... Янжимадаашье ямар ажалтайгаа харуулбаш...

Хайдабай досоо нэгэ түгшүүрилтэй, аба тухайгаа hанадаг бодолнуудынь нарай үхибүүдэй эхэ, эсэгэдээ, эрхэлhэн, үсэрхэhэн шэнгеэр үзэгдэбэ. Тиигээд түрэлхидэйнгөө бэеын hайн, мүүе, наhанайнь ошоhон, үгые оройдоо бодожо үзэдэггүй байhанаа ойлгоходонь, нюргаарнь заригад гээд, сохоорнь хүлhэн лэбшээд, урдань үзэгдөөгүй ехэ hанаагаа зобоhон мэдэрэлдэ абтаба.

Тэрэнэй досоохиинь иигэжэ гансата хубилhые ойлгоhон Янжима: «Уржа үдэшэлэн абадаа сухалдашоод, хүнжэлөөрөө тархяа бүтүүлэнхэй уухилжа байгшадаа орходоо Хайдабни тад ондоо болошобол. Ямар талаангаар үбhэ сабшахаяа ерэбэ гээшэбибди! — гэжэ сэдьхэнэ.— Ямархан харатай, сэсэн бодолтой абаб даа. Хүбүүндээ тон зүб, омог зангыень хүдэлгэхэ гансахан лэ тэдэ үгэнүүдые хэлэжэ үбhэндэ гаргаад, энэ ажал хүүлэбэ.»

...Үдэшэлэн Будын Жанчиб бэри хүбүүн хоёргоёо үбэлжөөнэйнгөө гэрэй зүүн сарай доро, галай захада сайлажа hуутараа гэнтэ:

— Зай, хүбүүн, бишни шамдаа барижа ябаhан жэлоогоо үгэбэ гээшэлби даа. Бү алдаарай! Энэ мүнөө гэшхэгшэш ута, хүнгэн бэшэ харгы байха. Теэд гансаараа бэшэш даа, нүхэртэйш! — гэжэ hанаглаагүй үгэнүүдые хэлэбэ. — Хүн мүнхэ бэшэ... Теэд ажал хэрэгээ найдамтай гарта орхиходоол тэрэ үхэлhөө айдаггүй ха юм. Юуб гэхэдэ, ажаябадалаа миин үнгэргөөгүй гэжэ ойлгоно!

Эсэгын энэ захяа анхаралтайгаар шагнан, урдахи хоолоо амтархан эдижэ hууhан Хайдаб Янжима хоёр наhажаал хонишоной сайhаа ондоо юумэ амандаа хэнгүй үлэhые ойлгоогүй hэн.

Залуу ябахадаа хүнүүд энээнhээшье болохо юумэ ойлгодоггүй ха юм даа. Гансал хожомынь халагладаг.

Будын Жанчиб тэрэ намартаа наhа бараа hэн.

МОГИЛЕВСКО ОБЛАСТЬ. Кировскэ лёной заводой коллектив түсэбhөө гадуур улhанай 40 тонно утаhа гаргаха, 90 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэhэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү хүдэлмэришэн комсомолка Н. Строгонова.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАБАЙДАЛАЙ, ЭЛҮҮР ЭНХЫН АША ТУhАДА

Совет-английн хөөрэлдөөнүүдэй Москвада болохо үеэр медицинын эрдэм наукын ба элүүрые хамгаалгын талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай правительстванууд хоорондын хэлсээндэ гар табигдаа.

СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр академик Б. В. Петровский ТАСС-ай корреспондентын гуйлтаар энэ документые шэнжэлэн тайлбарилhан байна.

СССР-тэл адли, Великобританида элүүрые хамгаалга амжалтатай hайнаар хүгжэнхэй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Эпидемиологиин, микробиологиин ба бусад hалбаринуудта научна хэдэ хэдэн ехэ шэнжэлгэнүүд хэгдэнэ.

Хэдэ хэдэн зүбшэлгэнүүдые хэhэнэй hүүлээр гурбан hалбарида Английн медигүүдтэй харилсаагаа хүгжөөхөөр шиидхэгдээ. Нэн түрүүн гриптэй тэмсэл хэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Офтальмологёор хамтын харилсаа холбоо тогтоохые түсэблэгдэнэ.

Медицинскэ түргэн туhаламжые hайжаруулха талаар харилсаа хэхэ байнабди гэжэ министр тэмдэглээ.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэhэнэй hүүлээр

«ХҮЙТЭН УУРАЛТАЙ ГЭЖЭ ГҮ?»

Иимэ гаршагтай багахан бэшэг манай газетын 1975 оной январиин 16-най номерто толилогдоhон байгаа. Хориин аймагай Тээгдэ тосхондо шулуугаар баригдаhан hайн бани бии юм. Теэд тэрэ банинь заримдаа хүнэй бэеэ угаахаар бэшэ хүйтэн байдаг, улад зоной урма зориг «унагаажархидаг» байна гээд тэрэ бэшэг соо хэлэгдээ hэн.

Тус бэшэгэй мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь тула Хориин аймагай Дээдэ-Хурбын сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ манай редакци хандаhан байгаа.

«Тээгдэ тосхоной бани тухай тэрэ бэшэг соо хэлэгдэhэн баримтанууд булта зүб байба. Тус баниин котельнын ба дулаасуулдаг бүхы түхеэрэлгынь муудаhан дээрэhээ тиимэ ушар дайралдаа. Мүнөө котельнэнь заhабарилагдажа. Бани графигай ёhоор хүдэлнэ. Ерэхэ зундаа тус бани капитальнаар заhабарилагдахые түсэблэгдэнхэй» гээд Дээдэ-Хурбын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Цициктуев, Хурбын совхозой директор Г. Дамбаев гэгшэд редакцида hанхан мэдээсэбэ.

БАГША, ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

...диршүүлые Эхэ орондоо ...ратайгаар хүмүүжүүлхэ ...шэ хүндэтэй ажал болоно. ...а абаhан хэрэгтээ үнэн ...ээр хандадаг лэ хүн энээ... бэелүүлжэ шадаха бай... Улаан-Үдын аймагай ...тэнэй дунда hургуулиин ...енрук, запасай лейтенант ...адимир Иванович Влади...ров тиимэ хүнүүдэй нэгэн ...оно. Тэрэ ерээдүйн солда...а hургаха, хүмүүжүүлхэ ...эгтэ үнэн сэдьхэлhээ хан...даг.

Сэрэгэй хубсаhа үмдэhэн ...адимир Ивановичай 9-дэ...э гү, али 10-дахи класста ...ээл үнгэргэхэеэ орохо...онь, hурагшад саб гэтэр бэеэ ...рлад, сэрэгэй ёhоор мэндэ...лдэг, hаяхан иимэ ушар ...олоhон байна. Хэшээлнүү...эй хоорондохи забhарлал...ын үедэ пионерэй галстук ...hэн хэдэн багашуул кабинедтэнь орожо ерэбэ. Тэдэ...эрэй нэгэн зоригтойгоор ...ашаа гараад, ингэжэ тоб ...йса хэлэбэ:

— Нүхэр лейтенант, хан...аймни зүбшөөгыт? Мэр... Буудалгын кружокто хабаадалсаха дуратайбди.

— hайн лэ гээшэ. Үдэшэ...эн хэшээлдэ ерээрэйгты, — ...ээд Владимир Иванович багашуулда дулаахананаар харюусаба.

Энээнэй урда тээ үхибүүд сэрэгэй хэрэг тухай мэдэхэгүй байгаа. Харин мүнөө мэргэн буудалгын тиртэ бага калиберна винтовкоор буудахань үдэр бүхэн дуулдадаг болоо.

Кружокто ябаха дуратай hурагшад олон. Номоо hайнаар үзэдэг, журамтай эдиршүүлые кружокто абадаг.

Дүршэл ехэтэй багша, hургуулиин директор Михаил Васильевич Мясников иигэжэ хөөрөө hэн:

— Сэрэгэй эхин бэлэдхэл hургуулидамнай заагдажа эхилhээр гурбан жэл болобо. Энэ хугасаа соо гансашье ахалагша классай hурагшадай, эдиршүүлэй журам hайжараа бэшэ, мүн бүхы hургуулиимнай hурагшадай журам hайжаржа, үхибүүд номоошье hайнаар үзэдэг болоо.

Үнэхөөрөөшье, hүүлэй жэлнүүдтэ сэрэгэй hуралсалда үхибүүдые олоор хабаадуулха талаар тус hургуулида ехэ юумэн хэгдээ. Эндэ арбадахи класс дүүргэhэн Анатолий Малов, Георгий Борисов болон бусад сэрэгэй хүнүүд болохоор шиидэhэн юм. Тэдэнэр сэрэгэй дээдэ hургуулида hурана. Мүнөө арбадахи класста hурадаг олохон hурагшад сэрэгшэд болохые хүсэжэ ябадаг.

Түрүүшээр хүндэшэг байгаа. Сэрэгэй хэшээл үнгэргэхэ кабинедшье байгаагүй. Иимэ кабинедгүйгөөр хүдэлмэри hайнаар ябуулхань бэрхэтэй ааб даа. Улаан-Үдын военкомадай хүдэлмэрилэгшэ Михей Андреевич Сперанский военругта нилээд туhаламжа үзүүлээ. Ьургуулиин директор сэрэгэй хэшээл үнгэргэхэ hаруул уужам кабинет, буунуудые хадагалха, сэбэрлэхэ, таhалга, кино-түхеэрэлгэ, диафильм, плакадуудые, номуудые худалдан абаха мүнгэ үгэhэн байха юм.

Военрук В. И. Владимиров сэрэгэй хэшээл үнгэргэхэ кабинет hайнаар түхеэрхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Багшанарай, hурагшадай туhаламжаар стенд, планшедууд бэлдэгдээ. Военкомат hуралсалай бусад хэрэгсэлнүүдээр hургуулиие хангаhан байна.

Запасай лейтенант Владимиров үхибүүдые hургахахадаа, өөрынгөө эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлдэг байна. Институт дүүргэhэншье hаа, багашуулые хүмүүжүүлхэ дүршэлни багадана гэжэ тэрэ hанагша hэн.

— Дүй дүршэлтэй багшанарай хэшээлдэ орожо байхадатнай болохо, — гэжэ директор нэгэтэ тэрээндэ хэлэбэ.

Военрук багшанарай дүршэлые халан абадаг, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхын түлөө оролдодог болоо. Тэрэ военругуудай тусхай семинарнуудта хэдэ дахин хабаадалсаа.

Мүн сэрэгэй кабинедэй дэргэдэ совет бии болгогдоо hэн. Эрхим hурагшад, отделени болон взводуудай командирнууд тэдэнэй бүридэлдэ оробо. Соведэй гэшүүд мэргэн буудалгын мүрысөөнүүдые, «Зарница», «Орлёнок» гэжэ сэрэгэй-спортивна наада үнгэргэхэдэнь военругта туhалдаг байгаа. Ленинскэ уншалганууд үнгэргэгдэжэ, үхибүүд В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай мэдэжэ абаhан, Буряадта Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэл ябуулhан И. В. Бабушкин, В. М. Серов, А. П. Вагжанов, Ц. Ц. Ранжуров, М. М. Сахьянова болон бусадай намтар шудалhан байха юм.

Эрхим hурагшад И. В. Бабушкин болон тэрэнэй нүхэдэй буудуулан унаhан Мысовая станци ошожо хараа hэн. Тэндэhээ hургуулидаа бусажа ерэмсээрээ, тэдэнэр Байгал далайн эрье дээрэ хараhан үзэhэноо нүхэдтөө хөөрэжэ үгөө.

Фашис дээрмэшэдтэй болоhон хатуу шэрүүн байлдаанuудта шалгарhан нютагайнгаа сэрэгшэдэй баатаршалга тухай тэмдэглэл бэшэhэн байна. Буряадай алдарта хүбүүн, Советскэ Союзай Герой Владимир Бузинаевич Борсоевой дайшалхы зам харуулhан hонирхолтой тэмдэглэл hурагшадай хүсөөр суглуулагдаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудые hургуулидаа урижа, уулзалгануудые үнгэргэнэ. Иимэ уулзалганууд эдиршүүлые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлгэдэ туhална. Ьурагшад Дуся Бурдуковская, Маша Лензякова, Василий Мясников, Вениамин Малых гэгшэд сэрэгэй эхин бэлэдхэл hайнаар шудалжа, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарна. Тэдэнэр булгадаа ГТО-гой комплексын нормо hайнаар тушаагаа.

Военрук Владимир Иванович Владимиров Эхэ ороноо хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн байхаар эдиршүүлые хүмүүжүүлнэ.

А. ГОРЯЧИЙ.

Улаан-Үдын аймаг.

СОВЕТ АРАДАЙ АГУУЕХЭ БААТАРШАЛГА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан, «Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин правлени республикын лекторнүүдэй семинар hаяхан үнгэргэбэ. Хоёр үдэрэй туршада болоhон тус семинар дээрэ совет арадай Агууехэ Илалтада зорюулагдаhан 10 гаран элидхэл уншагдаа, семинарта хабаадагшад лекционно хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө.

1941 оной июниин 22. Энэ үдэр Совет ороноймнай газар дайда руу фашис Германи зэрлиг муухайгаар добтолон ороо hэн. Тиигэжэ бүхы совет арад Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ бодоо бэлэй.

Дэлхэйн хоёрдохи дайн империализмын хархис хүсэнүүдэй, нэн түрүүн Баруун оронуудай хархис этагээдүүдэй тухиралтаар эхилээ hэн. Тэдэнэр дэлхэй дээрэхи гүрүүшын социалис гүрэнние үгы хэхэ, совет арадые дарлаха, мүлжэхэ гэhэн харата зорилго урдаа табиhан байгаа.

Тэрэ зорилгонь бэелүүлэгдэхэ аргагүй байба. Юундэб гэхэдэ, Коммунис партиин сэсэн мэргэн ударидалга, совет арадай баатаршалга, социалис обществын бараг дашагүй хүсэн энэ ехэ бэрхэшээлэй урдаhaa шэглүүлэгдэhэн байгаа бшуу.

Хүсэ ехэтэй, дайнда hайнаар бэлдэhэн фашис Германиин нохосуудые бута hамна сохихын тула Совет оронной аха дүү арадууд тэмсэлдэ бодоо бэлэй.

Агууехэ Илалтын болоhоор 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ байхадаа, совет арад үнгэрэн ошоhон дайнай үдэрнүүд ба жэлнүүдые эли тодоор hанана.

Буряад ороноймнай ажалшад энэ Агууехэ Илалтые шэрээлсэхэ хэрэгтэ, бүхы совет арадтал адляар, оролсоо.

Эхэ ороноо хамгаалхаяа Буряадай республикаhаа дайнда ошоhон 40 мянга шахуу хүн нютагаа бусаагүй. Ганса Бэшүүр тосхонhоо дайнда мордоhон 550 хүн Эхэ оронойнгоо түлөө баатарай үхэлөөр унаhан байна.

Баргажанай аймагай Зуhалан гэжэ заахан тосхондо Семён Чирковтон ажаhуудаг байгаа. Тэдэнэй 8 хүбүүн, нэгэ аша хүбүүниинь дайнда мордоhон юм. Савелий, тэрэнэй хүбүүн Иван, Андрей, Илья, Яков, Николай Чирковтон эрэлхэг зоригтойгоор Эхэ ороноо хамгаалжа, наhа бараа. Дайнай инвалидууд Иосиф, Герасим, Зиновий гэгшэдынь түрэл нютагаа бусажа ерээ hэн. Тиихэдэ Кабанскын аймагай Хандала тосхонhоо Мункоевтоной, Ехэ-Куналейн — Болоневтоной, Хориин аймагай Зүүн-Хуурайhaa — Таракановскитоной, Хурамхаанай аймагhaa Буруевтанай бүлэhөө 5—5 хүбүүд дайнда мордоод, бусажа ерээгүй...

Буряадай республикаhaа дайнда ошоhон 34 хүбүүднай Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, уран зурааша Г. Н. Москалёв тэдэнэй нэгэн юм. Гвардиин лейтенант Москалев Дунай мүрэниие гаталха үедөө шалгарhан бэлэй. Тэрэ Улаан-Үдын багшанарай училищада багшална. Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулан, «Дунай мүрэние гаталалга» гэhэн ехэ зураг мүнөө бэлдэжэ байнхай.

Генерал И. В. Балдынов, полковник В. Г. Борсоев, 1-дэхи рангын капитан Б. П. Ушев, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн байhан С. Н. Орешков, авиазаводой инженер байhан Дарма Жанаев, Жамбал Тулаев болон бусад бүхы орон доторoo суурхаhан баатарнуудай тоодо оролсоно.

Алдар солын гурбан шатын ордендо манай республикын 8 сэрэгшэ хүртэhэн бэлэй. Н. Ф. Суворов, И. И. Быков, П. А. Попов, С. Х. Булгутов, И. С. Батагаев, И. В. Максимов, П. К. Радикальцев, В. Ш. Дамчеев гэгшэд иимэ орденуудай кавалернууд юм.

Буряад ороноймнай ажалшад «Дайсанаа даража, даагаяа hүүлдэжэ ерээрэйгты» гэhэн уряалнуудаар жэгэ, аха дүүнэрээ фронтдо удэшэхэhөө гадна, фашис балимтарагшадые бута сохижо, илалта туйлахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаа. Республика соомнай фронтдо туhалха комитедүүд эмхидхэгдэhэн юм. Ажалшад неосэлhэн мүнгэ зөөриеэ, алта, мүнгэн болон бусад үнэтэй сэнтэй зүйлнүүдээ тэрэ комитедтэ үгэдэг hэн. Д. Дондуков, И. Зотбаев, Д. Санжиев, Д. Очиров, Т. Данзанов, О. Цыренов, Ц. Буянтуев болон бусад тус бүриhөө 100—100 мянган түхэриг үгэжэ, үльгэр жэшээ харуулhан байна. Дайнай жэлнүүдэй үедэ Буряадай ажалшад бүхыдөө 87 миллион түхэриг мүнгэ фронтын жасада оруулhан юм.

Эдэ бүгэдэ тоо, баримтануудые Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар **Д. Ж. Гончиков** «Буряадай сэрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда» гэhэн элидхэл соогоо дурдаба.

«Знание» бүлгэмэй гэшүүд **И. М. Туманов, О. Б. Цыбиков**, түүхын эрдэмэй кандидат **А. Г. Гуружапов**, түүхын эрдэмэй доктор **Е. Е. Тармаханов** болон бусад семинарта хабаадагшадай урда совет арадай агуу ехэ баатаршалга тухай элидхэлнүүдые хээ.

Тус семинарта ерэгшэдтэ «Эб найрамдалай хүшэр харгынууд» гэhэн кинофильм харуулагдаа. КПСС-эй обкомой лектор **А. С. Серебряков** уласхоорондын байдал тухай лекци уншаhан байна. **С. ОЧИРОВ.**

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ XXX

Шэнэ зүжэг „ХАРАКТЕРЫ“

Иимэ гаршагтай шэнэ зүжэгые ород драмын театр найруулан табижа, олон тоото харагшадые hонирхуулhан байна. Премьерэнь февралиин 15-да болоо. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ зүжэгэй табигдахые искусствада дуратайшуул үни хада хүлеэhэн юм.

Мэдээжэ совет уран зохёолшо, кинорежиссер, артист Василий Шукшинай новеллэнүүдые хамтадхан найруулжа, hонирхолтой зүжэг болгожо шадаа. Ушар иимэhээ харагшад hанаа амархан hуунагүй, үзэгдэл бүхэндэнь сэдьхэлээ хүдэлгэхэ ушартай болоно.

Хэдын олон новеллэнүүдые нэгэ гүйсэтэй болгожо, ажабайдалые алишье талаhaa үнэншэмэ хурсаар, тодо hонороор харуулхада бэрхэ юм бээ. Тиихэдэ новеллэнүүдэй удха үргэлжэ нэгэ, бэе бэеhээ hабагшатай ха юм. Театрай коллектив hанаhандаа хүрэжэ шадаа. Зүжэгэй хүгжэлтэ унжагайрнагүй, хойно хойноhoo hубарилдан үнгэрнэ. Тиихэдэ артистнар рольнуудаа зүбөөр ойлгожо, уран зохёолшын, режиссерой уг зорилгые гүйсэд hайнаар бэелүүлнэ.

Зүжэгэй гол рольнуудта Буряадай АССР-эй габьяата артистнар М. Чернова, Л. Панков, Г. Стефанеску, И. Юхневич, мүн артистнар В. Марченко, О. Хлебникова, А. Еремин, Л. Богдашина болон бусад наадана.

Энэ зүжэгые режиссер З. Енукова найруулан табиhан, Буряадай АССР-эй шангай лауреат В. Бройко шэмэглэн гоёоhон байна.

Т. БОРИСОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Характеры» гэжэ зүжэгhөө хэhэг.
В. МАНЗЫРОВАЙ фото.

ХЭБЛЭЛЭЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Нарhата тосхоной соёлой ордон соо аймагай хүдөө бэшэгшэдэй болон ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн hаяхан болобо. «Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ажалшадай коллективүүдые элсүүлхэ талаар хэблэлэй эдэбхитэдэй, ханын газетэнүүдэй редколлегинүүдэй зорилгонууд тухай» асуудалаар партиин райкомой пропагандын болон агитациин таhагые даагша Г. И. Яньков элидхэл хээ.

1975 ондо Яруунын ажалшад ехэ зорилгонуудые хараалан хай. Абаhан уялгануудаа бэелүүлхын тула бүхы оролдолго, хүсэ шадалаа элсүүлхэ шухала болоно. Мүн Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ой ойртожо байна. Иимэ түүхэтэ ушар байдалда хэблэлэй эдэбхитэдэй ниитэ ажал ябуулгын үүргэ тон удха шанартай харюусалгатай шатадаа орохой гээшэ. Тэдэнэр табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ажалша түмэниие элсүүлхэ талаар партийна, советскэ, ажахын органуудта туhалха зорилготой байна.

Аймагай «Улаан туяа» газетын редакциин бэшэгүүдэй таhагые даагша Ц-Д. Дымбрылов колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай болон предприятинуудай ханын газетэнүүдэй хүндэтэ үүргэеэ хэр зэргээр дүүргэжэ байhан тухай шэнжэлэл зүблөөн дээрэ хэбэ.

Удаань эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэд өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө. Үнинэй нэрэ солотой хүдөө бэшэгшэд — багша, Социалис Ажалай Герой Ц. Н. Номтоев («Коммунизм» колхоз), арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ А. Д. Дымчиков, «Юбилейный» совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ М. П. Лазарев, «Комсомольский» совхозой хүдэлмэришэн С. К. Денисенко гэгшэд нютаг зоноойнгоо ажабайдалые али бүхы талаhaаь харуулан бэшэхэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ тухай хэлэhэн байна. Мүн Д. Д. Дугаров «Буряад үнэн» газетын хүдөө бэшэгшэдэй зорилгонууд тухай хөөрэжэ, улам эдэбхитэйгээр бэшэдэг болохыень зүблөөндэ хабаадагшадые уряалба. Тус зүблөөндэ КПСС-эй райкомой секретарь В. З. Алсахаев хабаадалсаа.

Хэблэлэй эдэбхитэдэй зүблөөндэ хабаадагшад аймагай бүхы ажалшадта хандаhан нээмэл бэшэг баталан абаа.

Манай корр.
Яруунын аймаг.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани боложо, гитлеровскэ фашизмые илаhaар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, тогтоол баталан абаа.

Байгша оной январь hарада арадай ажахын даабаринуудые дүүргэлгын ябаса тухай асуудалые ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро правительствын Президиумтэй хамта хаража үзэhэн байна.

Ороной ажалшад энэ жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилээ гээд туйлагдаhан үрэ дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ толилогдоhон мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Энэнь промышленна үйлэдбэриин ургалтаhaа, барилгын хүдэлмэриhөө элеэр харагдана. Гадаадын ба дотоодын худалдаа наймаан нилээд хүгжэhэн байна. Транспорт даабаряа мүн лэ дүүргэбэ. Һарынгаа даабарие амжалтатайгаар дүүргэhэн ушар ажалшадай коллективүүдэй эдэбхи үүсхэл ехэтэй байhанай үрэ дүн болоно гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

РИМ

Испан демокрадуудтай hанал нэгэтэй байлгаяа бэхижүүлхэ

ТАСС

М. Камачое ба Испаниин профсоюзуудай бусад Э хүтэлбэрилэгшэдые хэлэхэ тухай шиидхэбэрие хаража үзэхэ тухай мэдээсэлые Италиин демократическа олониитэ сэдьхэлээ хангаяар угтаба. Энэ хадаа Испаниин демократическа хүсэнүүдэй ехэ амжалта болоно.

Испан демокрадуудтай hанал нэгэтэй байлгаяа улам бэхижүүлхэ шухала гэжэ Италиин ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь Лючано Лама мэдүүлбэ. Испан хүхэдтэеэ hанал нэгэтэй байhанаа Италиин портын хүдэлмэришэд, «Оливетти» заводуудай ба бусад предприятинуудай ажалшад мэдүүлээ гээд тэрэ hануулба.

Хэhээхэ тухай шиидхэбэрие хаража үзэхэ гээшэ Испаниин ажалшадай, арад зоной ехэ илалта болоно гэжэ Эмилия-Романья гэжэ областной джунтын түрүүлэгшэ, Италиин Коммунис партиин хүтэлбэриин гэшүүн Гуидо Фанти мэдүүлээ. Италиин ба бүхы дэлхэйн ажалшан арад эдэнэртэй hанал нэгэтэй байhанаа мэдүүлнэ. Франкогой засаг захиргаанай hуларжа байhые Испаниин верховно сүүдэй шиидхэбэри элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Фанти хэлэбэ.

ХИЛЫН СААНАHAA

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Советскэ Союзай, Англиин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые гадаадын хэблэлэй шэнжэлэгшэд зүбшөөжэ үргэлжэлhөөр. Москвада болоhон хөөрэлдөөнүүдэй үрэ ехэтэй дүнгүүд хоёророной хоорондохи харилсаае hайжаруулхаhаа гадна, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ горитой туhа хүргэхэ байха гээд уласхоорондын шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсонэй гар табиhан Совет-Англиин хамтын мэдүүлгэ, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай Совет-Англиин хамтын деклараци болон бусад документнүүд энээниие гэршэлнэ.

Москвада болоhон хөөрэлдөөнүүдэй ашаар хоёр ороной хоорондын политическэ харилсаа холбоон улам hайжарха байна гээд Лондоной «Гардиан» газетэ бэшэнэ. Москвада гар табигдаhан документнүүд Англидахи хүдэлмэригүйшүүлые үсөөрүүлхэ ябадалда туhалха байха гээд «Сан» газетэ мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахиха талаар президентын туhалагша Г. Киссинджерэй хоорондо Женевэдэ болоhон уулзалга тухай гадаадын хэблэл мэдээсэхэ зуураа, уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ совет-американ харилсаан hайнаар нүлөөлнэ гээд тэмдэглэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, энэ хөөрэлдөөнэй үедэ Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар Женевэдэ зарлагдаhан конференциин хүдэлмэри hэргээхэ тухай хэлсэгдээ гээд заагдана. ООН-ой Аюулгүйн Советэй тогтоолой үндэhөөр Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал хангаха гол шухала асуудалнуудые шиидхэхын тула хоёр ороной хүсэлэл оролдолго гаргажа байhыень газетэнүүд hайшаана.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

Харилсаагаа үргэдхэхэ

ТАСС

Хоёр ороной хоорондо аяншалгые улам үргэдхэлгэтэй холбоотой асуудалнуудаар Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэдэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд эндэ боложо эхилбэ. Главинтуристын начальнигай орлогшо В. К. Бойченко — Совет делегациие, аяншалгын асуудалнуудаар худалдаа наймаанай министрэй туhалагша К. Л. Уоннберн Американ делегациие толгойлно. Эрдэм ба техникын, hуралсалай, соёлой болон бусад hалбаринуудаар харилсаа холбоо хэхэ тухай 1972 оной апрель hарада гар табигдаhан совет-американ хэлсээнэй үндэhөөр хөөрэлдөөнүүд Вашингтондо үнгэргэгдэжэ байна.

ЛОНДОН

Г. ВИЛЬСОН ПАРЛАМЕНТ ДЭЭРЭ МЭДҮҮЛГЭ ХЭБЭ

ТАСС

Албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэжэ, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хээд бусамсаараа, Великобританиин премьер-министр Г. Вильсон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай общинануудай палатада мэдүүлгэ хэбэ.

Манай уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд амжалтатай hайн, аша үрэ ехэтэй байгаа гээд премьер-министр тэмдэглээ. Хэдэ хэдэн документнүүдтэ гар табяабди. Эдэ бүгэдэ хоёр ороной хоорондохи харилсаанда шэнэ шата нээхэ байна гээд премьер-министр хэлэбэ. Уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар, тодорхойлон хэлэхэдэ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн тухай хөөрэлдэhэн байнабди.

Зүбшэлэлгэнүүд тухай совет-англиин протокол хоёр ороной хоорондохи харилсаае hайжаруулха байна гээд премьер-министр мэдүүлээ. Хоёр ороной хоорондохи экономическа, промышленна харилсаае хүгжөөлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

МЕХИКЭ

ХУНТА ГУТАМШАГ БАЙДАЛДА ОРОНО

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хунтын хорото муухай ябуулгануудые мүрдэн элирүүлхэ уласхоорондын комиссиин гурбадахи сесси Мексикын ниислэл хотодо боложо үргэлжэлhөөр.

Мексикын президент Луис Эчеверрия сесси нээлгэ дээрэ үгэ хэлэбэ. Чилидэхи хорото муухай ябуулгануудые элишэлэн зайсуулхын тула ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй гэжэ президент тэмдэглээ.

Арадай нэгэдэлэй правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Клодомиро Альмейдын зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн үгэ хэлэхэдэнь, сессидэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Сэрэгэй хунта Чилиин арадые үбдэг дээрэнь hүгэдүүлжэ шадаагүй гээд министр хэлээ.

Чилиин сэрэгэй хунтын гэмтэ ябуулгануудые шэнжэлэн элирүүлхэ уласхоорондын комиссиин түрүүлэгшэ Я. Седерман үгэ хэлэхэдээ, Чилиин хунтын гэмтэ ябуулганудта дураа гутажа байhанаа мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

Үе сагай эрилтэнүүдтэ тааранагүй

ТАСС

США-гай обороной министр Дж. Шлесинджер конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссида элидхэл хэбэ. 1976 оной финансын жэлдэ пентагоной бюджедэй проект тэрээн доторнь дурдагдана. Холбоото Штадуудай сэрэгэй ниитэ гаргашанууд 94 миллиард доллар байхаар гүсэблэгдэнэ. Тэрэнь, энэ финансын жэлэйхитэй сасуулбал, 9,7 миллиард доллароор ехэ. Саашанхи жэлнүүдтэ пентагондо үгтэхэ мүнгэ hомсололго хэлбэришэгүй нэмэжэ, 1980 ондо 148 миллиард долларто хүргэгдэхөөр хараалагдана гээд элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Дж. ФОРД БЭШЭГ ЭЛЬГЭЭБЭ

ТАСС

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха ба хинаха агентствын ажал ябуулгада мүнгэ hомололгын баталагдаhантай дашарамдуулан, США-гай президент Дж. Форд конгрессэй хоёр палатын хүтэлбэрилэгшэдтэ бэшэг эльгээбэ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, илангаяа стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха зорилготойгоор хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ США-гай правительствын гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно гээд энэ бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Владивостогто үнгэргэгдэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые, мүн добтолхы стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай США-гай, СССР-эй хоорондохи шэнэ хэлсээе бэелүүлхын тула стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай хэлсээнүүд Женевэдэ үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

Амгалан байдалай аша туhада газар доро ядерна туршалга хэхэ тухай, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тараахагүй тухай, Түбэй Европодо зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооходо тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ шухала гээд Дж. Форд мэдүүлбэ.

ТОБШОХОНООР...

ПАРИЖ. Люксембургын Коммунис партиин делегаци Францын Коммунис партиин уряалаар февралиин 10-haa 15 болотор Францида ерэhэн байна. Делегациин гэшүүд Францын хэдэ хэдэн хото городуудаар ябажа, ФКП-гэй нютагай федерацинуудай хүдэлмэритэй танилсаа.

КПЛ-эй, ФКП-гэй делегацинуудай уулзалгын үеэр хоёр ороной дотоодын байдалай, ажалшадай тэмсэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

БРЮССЕЛЬ. «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэй финансын министрнүүдэй хабаадалгатай ээлжээтэ сесси эндэ боложо дүүрэбэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай финансын байдал тухай асуудалнуудые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Сесси дээрэ ямаршье шиидхэбэри абтаагүй. Министрнүүд мартын 18-да үшөө дахин сугларха юм.

ЖЕНЕВЭ. Энэ жэлдэ социальна хангалгада hомологдоhон мүнгые 540 миллион франкаар хороохо гэhэн ороной парламентын шиидхэбэрие Швейцариин Ажалай парти (ШПТ) эрид буруушааба.

ДАР-ЭС-САЛАМ. Урда Африкын Республикада үндэhэ яhанай илгаа гаргалгые усадхахын түлөө сүлөөтэ Африкын тэмсэлдэ хабаадахые Мозамбигай шиидэжэ байhые Мозамбигай Саг зуурын правительствын толгойлогшо Ж. Чиссано баталба. Африкан хүн зониие баhамжалан дарлажа байхадань, апартеидэй орондо амгалан байдал тогтоогдохогүй гэжэ тэрэ хэлээ.

ДАМАСК. Сириин Араб Республикын президент Хафез Асад Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ясир Арафадтай уулзаба. Хөөрэлдөөнэй үедэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал зүбшэн хэлсэгдээ.

УНШАГТЫ... hонирхохо... байхат...

ЭРТЭ УРДЫН «ДОМН...

ТЯНЬ-ШАНИИН барууi... тэл шэлэнүүдтэхи X—XII... жэлнүүдэй үеын багахан... шадар эртэ урдын «дом... үлэгдэлнүүд олдоо. ... метрhээ үлүү диаметрт... метр гүнзэгы нүхэн бол... Тэрээн худар элдэб руда... hараарнь адхадаг байгаа... гэжэ шэнжэлэгшэд элир... лэн харуулба.

Энэ багахан «домнын»... нануд ехэ температурада... лажа, шулуулиг долоhон ... юм. Яhала ехэ рудатай мет... эндэ хайлуулагдадаг ба... гээд түмэрэй хэлтэрхэй... гэршэлээ.

Тянь-Шаниин уулаhаа р... малтан абадаг байгаа ... багсаамжалагдана. Түмэ... рудатай газар дүтэхэнэ ... гэжэ Казахстанай геолог... тодорхойлоо. Энэ «домно» ... хайлуулагдаhан металл Д... да Азиие, Казахстанай у... нютагуудые, Зүүн Туркес... ниие Европотой холбодог «т... гоной агуу замдахи» худ... даа наймаанай гар урлалай ... түбтэ—эртэ урдын Тараз... хэрэглэгдэжэ болохо бай... бшуу.

ДУБ МОДОНОЙ ХАРГАЛЗАЛГА ДОРО

БЕЛОРУССИИН Несвиж... тоhоо 7 километрэй зайд... харгын хажууда дуб нар... хоёр холбоолдон ургажа бай... юм. Могилевско областиин ... щица голой эхиндэ нэгэ ун... hэтэй иимэ мантан томо мо... дой ургажа байhыень хүн... оложорхёо. Эдэ модод Н... свижэхи мододhoo үлүү ... дэр наhатай: дубынь—150-... нарhаниинь—80-тай байба.

Хоморой, хамгаалагдажа ба... даг модод 50 гаран гэжэ т... логдоно. Эдэнэй зургаанин... 500 гаран жэлэй турша ... ургажа байнхай. Эгээл үн... наhатай модониинь ... жэлэй турша соо Брест... областьдо ургажа байда... Полководец А. В. Суворо... поэт А. Мицкевич, Польши... арадай баатар Т. Костюш... гэгшэдэй дурладаг ба... гурбан модон эндэ бии. Эд... нэр тэрэнэй hүүдэртэ амар... дуратай байhан юм ха.

Иимэ модон хүнүүдэй ... налта, харууhан доро байда... Ой модоной ажахын хүдэлм... рилэгшэд тэдэ мододой ур... жа байhан газарай хүрь... шэнжэлхэ, ута наhата мод... дой сарюун зандаа hүулгэ... анхарал хандуулна.

ШУЛУУН ЗЭБСЭГТЭ ҮЕЫН ХҮГЖЭМ

ТУРКМЕНИИН нефтьш... дэй Небит-Даг хото ...

ХҮДӨӨГЭЙ БАЙГААЛИИН МУЗЕЙ

... Сагаан хүхэ дэглы, ... руулшандал адли, нэгэ ... дээрээ зогсоно.

Хүн зон выставкэдэ оро... харахадаа, байгаалитай ... нирхон танилсаhанайнгаа ... лөө музейе эмхидхэгшэд... баяр баясхалан хүргэнэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Хүдөөгэй киномеханик» — түрүү бэшэг. «Одессистнүүдэй үүсхэлээр» — транспортын, промышленна предприятинуудай, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хамтын социалис уялганууд. «Хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ». — А. Нагаслаевай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда. «СССР-тэ интернациональна социалис соёл культурын хүгжэн hалбаралга» — Б. Хомхоловой статья. «Аша үрэтэй урмашуулганууд» — К. Александровой статья. «Эрилтэдэ харюусамаар» — манай хөөрэлдөөн.

Гурбадахи хуудаhанда. Залуу уран зохёолшодой конференциие угтуулан. «Бэлиг шадабаряа дүүрэн харуулжа» — Ц. Галановай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «БАМ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Ой тайга — тэдэнэй ажал, тэдэнэй гэр байра» — С. Плехановай фото-мэдээсэл. «Вита» гээшэ ажабайдал» — С. Хингеевэй корреспонденци. «Шэнэ зүжэг» — фото-мэдээсэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ. Документальна фильмүүдэй программа. 10.45 — «Лермонтов — уран зураашa». И. Андроников дамжуулга хүтэлхэ. 11.45 — «Танда манай дуунууд, хатар наадан» (үнгэтэ). 12.10 — «Москва ба москвагайхид». 12.40 — 12.50 — Забhарлалга. 12.50 — Шэнэ hонин. 13.00 — «Алтан үлир» — мультфильм. 13.15 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг» (үнгэтэ). 13.45 — «Уран зохёолнуудые экран дээрэ найруулан табилга» (үнгэтэ). «Анна Каренина» — уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 15.00 — «Хүн ба хуули». 15.30 — Спортын программа: 1. Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва) (2-дохи ба 3-дахи үе). 2. Боксоор уласхоорондын мүрысөөн. Хахад финал. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 17.30 — «Артлото». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — 19.10 — Забhарлалга. 19.10 — «Совет композиторнуудай романсууд» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.25 — Телепанорама. 19.45 — Факел. Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаhан программа. 20.15 — «Мүрысөөн — олониитын габшагай ажал».

«Орбита». 20.40 — «Хүн ба хуули». 21.10 — Спортын программа. 22.50 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 23.20 — 23.30 — Забhарлалга. 23.30 — Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаhан концерт. Совет Армиин Академическэ Түбэй театр сооhоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 02.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 02.30 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүдэй программа. 18.30 — «Календариин хуудаhануудаар». 19.00 — Концерт.

«Орбита». 19.25 — «Уран зохёолнуудые экран дээрэ найруулан табилга». «Анна Каренина» — уран hайханай фильм (1-дэхи сери) (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.40 — «До последней минуты» — уран hайханай фильм. 22.20 — Концерт.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» февралиин 19-дэ үнгэргэhэн ээлжээтэ тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 21 (мори уралдаанай спорт), 34 (гарай бүмбэгэ), 37 (мэргэн буудалга), 39 (самбо), 43 (фехтовани), 48 (шатар).

«Спортлото-2»: 8 (бокс), 19 (гимнастика), 19 (академическа hэлюурдэлгэ), 20 (байдарка каноэ), 36 (слалом), 47 (бүмбэгэтэй хоккей).

(ТАСС).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00371. Заказ № 1044